

Szerkesztőség:

Arad, Assev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Főlev. Regele Ferdinand 4/22

(József főherceg-ut.)

Süvegvim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal /

151.

Meg jelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre ... 960 Lej

Fél évre ... 480 Lej

Negyed évre ... 240 Lej

Havonta ... 80 Lej

Hirdetések díjazás szerint

Egyes szám ára 5 lej,

vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival 15 b'

Tanuljunk...!

Iria: Tornyai Gyula dr. szenátor.

Semmilyen téren nincs annyi sérelme Erdély magyarságának, mint az anyanyelv oktatás körül. Kétségbeesett harcot folytatunk azért, hogy felekezeti magániskoláinkban, valamint az állami iskolák magyar tagozataiban a tanulókat abban a mértékben tanítsák magyarul, hogy legalább is az alapfogalmakat anyanyelvükön sajátíthassák el. Gondoltak-e arra illetékesek, vajon milyen lenne a helyzet, ha teljes szabad oktatást engedélyeznének? Ha megengednék, hogy minden magániskola mely nyelven tanítson, amilyen az iskola fenntartója tanítani akar, ha az állami iskolák kisebbségi tagozataiban mindent az illető kisebbség nyelvén tanítanának? Mi lenne az ily általános szabadoktatás eredménye? Legelőbb is minden tanuló anyanyelvén jól megtanulná az alapfogalmakat, utána pedig az élet versenyében való érvényesülésre törekvés inná elő az áramot. Az állam nyelvének ismerete mindenre előnyös, aki nem tudja, az temérdek hátrányt kell viseljen, világos tehát, hogy a legszabadabb oktatás mellett is iskolafenntartóink önként törekednének az államnyelv minél tökéletesebb oktatására, hogy az életben megálló ifjúságot nevelhessenek. Az állami iskolák kisebbségi tagozatai pedig csak az alsó osztályokban lennének zsúfoltak, a felsőbb osztályokba önként tördülének a kisebbségi tanulók, hogy az állam nyelvét minél jobban elsajátíthassák s az élet versenyében helyüket megállíthassák.

Milyen más eredménye volna a szabad oktatásnak! Jól megtanulná anyanyelvén minden kisebbségi gyerek az alapfogalmakat s azok tökéletes elsajátítása után saját jól felfogott érdekből, kényszer nélkül versenyezne az állam nyelvének minél tökéletesebb elsajátításában. — Ott pedig, hol a szülők alacsonyabb értelmiségi foka mellett az államnyelv elsajátítása iránti törekvésben kívánni való maradna, kisebbségi propagandánk minden eszközével magunknak kellene bevinnünk a köztudatba, hogy anyanyelvünk kincsének megőrzése mellett legfontosabb feladat az állam nyelvének megtanulása.

Az államhatalom változása minden irányban készületlenül találta Erdély magyarságát. A temérdek baj közül azonban, mi a készületlenség folytán reánk szakadt, talán legnagyobb volt az a hátrány, melyet az államnyelv ismeretének hiánya miatt kellett elszenvedni. Temérdek a pótolni való az állam nyelvének megtanulása tekintetében. Legjobbaink nem érvényesíthetik a maga helyén magyarságunk érdekében tehetségeiket, mert nem képesek tökéletesen megtanulni románul. Manu, Vaida, Vlad és a többiek teljes magyar nyelvismerettel vettek részt a magyar parlament tárgyalásain. Hasonló helyzetünkben sikerrel csak úgy haladhatunk, ha a községi, városi, megyei és parlamenti képviselőinket a legtehetségesebb debattörök vállaira helyezzük. Ha ilyenek még kevesen vannak, úgy legsürgősebben nevelnünk kell, mert a mai tökéletlen oktatási rendszer mellett még nagy idő telik bele, míg a szorgalmasan tanuló ifjúságunk az életbe léphet és a magyarság képviselőjének nehéz terhet a társadalomban s közéletben vállára veheti.

Bratianuék harcba indulnak a kormány ellen.

A liberálistársa öszre akarja átvenni a hatalmat. — Kinevezik Besszarabíia kormányzóját. — Goga újból tárgyal a fuzióról.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) A Cuvantul ma ismét azt a szenzációt keltező hírt közli, hogy a liberálisok az ünnepek alatt véglegesen döntöttek a felett, hogy az ünnepek után megkezdik a kíméletlen harcot a kormány ellen. A lap szerint a liberálisok állítólag eddig csak azért halogatták a nyílt ellenségeskedés megkezdését, mert Averescu különféle, a liberálisokhoz írt leveleiben reményt nyújtott arra, hogy a kiegyezés érdekében minden engedményre hajlandó. Az ennek nyomán támadt szíves fegyverszünetet azonban a liberálisok szerint Averescu kormányelnök megszegte volna azzal, hogy a parlament elé kizárólag csak azokat a javaslatokat terjesztette, amelyek ellen a liberálisoknak érzelmi kifogásaik voltak. A Cuvantul közlése szerint a liberálisok valóságos obstrukcióra készülnek a kormány ellen, amelyet a CFR szabályzatának módosításáról elkészített javaslat benyújtásakor kezdenek meg a parlamentben.

Bratianu Ionel a Cuvantulnak adott mai nyilatkozatában igem optimistakusan ítéli meg a politikai helyzetet. Érdekes, hogy Bratianu Ionel csökönnyösen ragaszkodik ahhoz, hogy a parlamenti csatározásokkal a liberálisoknak csak az a céljuk, hogy állandó nyugtalanságban tartsák és izolálják a kormányt, Bratianu Ionel a pártjának ezt a taktikáját így indokolja meg nyilatkozatában:

— A kormánynak önmagától kell megbuknia. Külső nyomásra történő elbukás a mártiroknak kijáró szimpátiát váltaná ki a közvéleményből. Mi harcolni fogunk, de az idők tulajdonképpen csak öszre fog elérkezni.

Az ellenzéki sajtó, valamint a liberális és velük haligatólag szövetséges pártok azonban élénken kifogásolják a liberálisvezérnek ezt a

taktikáját s ezzel szemben azt követelik, hogy a néppártot legkésőbb március végéig bukassák ki a kormányzástól. Bratianu Ionel azonban szívósan ragaszkodik határozatához s — a lap szerint — a legnagyobb titokban mindent megtesz abban az irányban, hogy a kormány és Maniu Gyula közötti tárgyalásokat huzavonja és végül teljesen megghiusítsa. A Vitorul azt a merésznek látszó állítást is megkockáztatja, hogy Maniu egyenesen Bratianu Ionel intenciója alapján kezdett volna tárgyalásokat Averescuval s amikor a liberálisvezér kiadja a parancsot, Maniu nyomban teljesen visszavonul, hogy a győzelmet annál nagyobb mértékben biztosítsa a liberálisok számára.

Az ellenzéki kombinációk dacára a kormány nyugodtan folytatja munkálkodását. Holnap jelenik meg a hivatalos lapban Rascanu tábornoknak kinevezése Bucovina s Besszarabíia kormányzójává, miniszteri ranggal. A kormányzó hatáskörét a minisztertanács fogja megállapítani. Rascanu e hét folyamán Chisinauba és Cernautba utazik, ahol érintkezésbe lép a hatóságokkal és átvesszi az ügyek vezetését. Ugyancsak holnap közli a Monitorul Oficial Mihail Ionescu tábornok vasuti államtitkárrá való kinevezését is.

A Lupta szerint az antiliberális blokk létesítésére vonatkozó propaganda minden ellentétes híresztelés dacára tovább tart, úgy a nemzeti párt vezetésének körében, mint a kormány táborában. A múlt héten megszakított tárgyalásokat ma újból felvették. Goga ismét tárgyalni fog Grigore Filipescuval. Maniu valószínűleg holnap visszaérkezik a fővárosba. A nemzeti-parasztpárt egy csoportja a parlament megnyitásakor bankettet rendez és azon kifejezésre fogja juttatni a párt óhaját, amely az averescanusokkal együtt egy antiliberális blokk létesítésére irányul.

Megválasztották az első magyar főrendeket.

Berzeviczy Albert, Ilosvay József és Szinnyi József az Akadémia delegátusai. — A mánások listáján Andrassy Gyula gróf és Pallavicini örgróf is bekerül a felsőházba.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) Tegnap délután négy órakor kezdődött meg a Magyar Tudományos Akadémia üléstermében a felsőházi képviselők megválasztása. Az ülésen Berzeviczy Albert elnökolt és elsősorban ismertette a felsőházi törvényszakaszt, amely szerint az Akadémia három rendes és három póttagot választhat a felsőházba. Ezután megajtták a választást, amelynek eredményeképpen Berzeviczy Albert elnök, Ilosvay József másodelnök és Szinnyi József osztálytitkár rendes és Vargha Gyula, Horváth Géza és Fináczy Ernő póttagjai lettek a felsőháznak.

A mérnöki kamara ma tartotta választó ülését. Az eredményt ma hirdetik ki. A jelöltek: Buday Béla mérnök és Kandó Kálmán dr. gépészmérnök rendes s Sármezey Endre mérnök és Varsányi Emil gépészmérnök póttagokként. Az Országos Orvosszövetség január 9-én választja meg a három jelöltet, akik közül a kormányzó egyet kinevez a felsőházba. A három jelölt: Imre József, Gerlóczy Zsigmond, Ritoók Zsigmond. A főváros törvényhatósági bizottsága január 7-én tartja ülését, a mező-

gazdasági kamara pedig 9-én választ hat tagot. A tőzsde hír szerint Munk Pétert választja meg.

A mánások a választáson közös listával indulnak. A megegyezés megtörtént és így nem lesz külön kormánypárti és ellenzéki lista. A közös listáról Andrassy Gyula gróf és Pallavicini György örgróf neve nem fog hiányozni. A kormányzó január 10-ike után nevezi ki a negyven tagot, akik között két hölgy: Apponyi Albert grófné és Tormay Cecil is szerepel.

Vulkánkatasztrófa Kaliforniában.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Kaliforniában három nap óta szüntelenül reng a föld. A földrengés vulkánikus eredetű és számolni kell azzal, hogy a kaliforniai-mexikói határon fekvő és kialudt vulkánok újra működésbe kezdenek. A mexikói határról százával érkeznek a menekültek. Texasban négy falu teljesen elpusztult. Az Inkák egykori szentélyén a Black Butte vulkán ismét működik.

Felfüggesztették Arad vezértitkárát.

Az átmeneti bizottság fegyelmi eljárást rendelt el Olariu István ellen. — A megtagadott aláírás és annak érdekes következményei.

(Arad, január 3.) Városszerző nagy feltűnést keltő döntést hozott ma az aradi interimár bizottság, amely a mai ülésén

azonnali hatállyal felfüggesztette állásától Olariu István városi vezértitkárt és megindította ellene a fegyelmi vizsgálatot. A szenzációsnak mondható döntés előzményei a következők:

Még pénteken délelőtt történt, hogy az aradi prefektúra átiratot kapott a belügyminisztériumtól, amely közölte, hogy az aradi városi fegyelmi bizottságban Pocioianu János tagsági mindátuma lejárt, ennek következtében a város jelöljön ki sürgősen valakit, akit Pocioianu helyébe a fegyelmi bizottságba kinevezzenek. Az aradmegyei prefektúra a belügyi rendelkezés sürgősségére való tekintettel nyomban átiratban arra kérte a város vezetését, hogy még a pénteki nap folyamán küldje át jelölését a megyéhez, hogy az azonnal továbbítható legyen a belügyminisztériumhoz. Az interimár bizottság, melynek feladata lett volna kijelölni azt a szolgálati főnököt, akit Pocioianu helyére ajánl a város, nem volt olyan gyorsan — szerinte percek alatt — összehívható és ezért dr. Angel István elnök úgy intézkedett, hogy saját hatáskörében intézi el — utólagos jóváhagyás mellett — a delegálást, olyképpen, hogy Stefanut Szabin főjegyzőt ajánlja a fegyelmi bizottsági tagságra. Az erről szóló hivatalos írást Angel dr. aláírta s úgy déli két óra tájban átküldte Olariu István városi vezértitkárhoz aláírás végett. A vezértitkár már utban volt hazafelé és megtagadta az aláírást, azzal az indokolással, hogy ebédelni megy. Az elnök rendelkezése az aktákat még egyszer átküldték Olariu Istvánhoz, ekkor már a lakására, de

a városi vezértitkár ezuttal is megtagadta az akta aláírását,

most már különösebb indokolás nélkül.

Ma azután a városi vezértitkár beadványt intézett a város vezetéséhez, amelyben kifejtette, hogy az aláírást tulajdonképpen azért tagadta meg, mert ő az átmeneti bizottság elnökének intézkedésére készült javaslatot törvénytelennek találja. Az ebédre való hivatkozás csak azért történt, mert nem akarta egy szolgálival közölni azt a véleményét, hogy a javaslat törvénytelen. Olariu egyben azt is kifejti a beadványban, hogy miért találja törvénytelennek a határozatot. Elsősorban — szerinte — Angel István dr.-nak egyedül nincs joga, hogy egy ilyen kérdésben önállóan döntsön, mert erre tanácsi határozat szükséges. Másodsorban Stefanut Szabin különben sem jelölhető a tagságra, miután nem szolgálati főnök és harmadsorban Pocioianu János mandátuma nem járt le, miután csak 1925 októberében nevezték ki három évi időtartamra.

Ezek után az előzmények után történt, hogy Angel István dr. elnök ma délelőtti sürgősen összehívta az interimár bizottság ülését, amelynek a tárgysorozatán egyetlen pont szerepelt:

Olariu István vezértitkár felfüggesztése, engedetlenség címén.

Az ülésen a kérdés körül nagyobb vita fejlődött ki, majd Chicin Rémus dr. ellenvéleményének kifejtése után, a felszólaló kivételével, az összes tagok elfogadták Angel István dr. javaslatát:

engedetlenség címén, azonnali hatállyal felfüggesztették Olariu István városi vezértitkár állásától

és elrendelték ellene a fegyelmi vizsgálatot; helyettesül Stefanut Szabin főjegyzőt jelölték ki a fegyelmi vizsgálat tartamára. Egyben a vizsgálat vezetésével dr. Miclea Severt bízta meg. Elfogadták Angel dr. előterjesztésére azt a javaslatot, hogy Pocioianu János helyébe Stefanut Szabint delegálják a fegyelmi bizottságba, póttagul pedig Dirlea Vazul gazdasági tanácsost. A bizottság nagy feltűnést keltő döntése után, amelynek hamarosan híre terjedt az egész városházán, Angel dr. elnök a következő nyilatkozatot tette a sajtó képviselőinek:

— Meg kell végre egyszer szüntetni ezt az anarchiát, amely a városházán uralkodik és amely lehetetlenné teszi a rendes adminisztrációt.

ciót. Ha a legmagasabb rangban lévő tisztviselő ilyen rossz példát mutat, mit csináljanak a kisebb tisztviselők? Ha Olariu vezértitkárnak aggodalmi voltak a határozat törvényessége felől, miért nem jött be hozzám és miért nem jelentette nekem. Azonban ehelyett egyszerűen megtagadta az engedelmességet. Ami a kifogásait illeti, egyik sem állja meg a helyét. Igaz hogy az interimár bizottságnak kellett volna határoznia a delegálás ügyében, de erre nem volt idő és felfogásomat a bizottság utólag helybenhagyta. Stefanut Szabin, mint volt főjegyző, jogosított a szolgálati főnökségre. Erre már van precedens: a Popa Constantin tanácsos esete, amikor a Curte de Casatie kimondotta, hogy aki a régi tanács tagja volt, jogosított a szolgálati főnökségre. Ami a man-

Visszaállítják a kényszeregyezséget.

A kamarák szövetsége törvénytervezetet küldött az aradi kereskedelmi és iparkamarának. — Az aradi kamara észrevételei.

(Arad, január 4.) Az aradi kereskedelmi és iparkamarához ma érkezett a csődönkívüli egyezség törvénytervezete, amit a kereskedelmi kamarák országos szövetsége készített el. A szövetség a tervezetet megküldte az ország összes kamaráinak véleményezés és hozzájárulás végett. Az aradi kamara illetékes bizottsága a napokban foglalkozik a törvénytervezettel bizalmas értekezlet keretében.

A törvénytervezet, amely 11 fejezetből és 66 szakaszból áll, nagyjában az 1915. évi idevonatkozó magyar miniszteri rendeleten alapszik, amely egészen 1925-ig érvényben volt Erdélyben is, akkor azonban hatályon kívül helyezték. A gazdasági viszonyok leromlása és változása, a rendeletnek Erdély területére való hatálytalansága, nemkülönben az okiráltságban érvényben lévő moratórium-törvény elavultsága készítette a kamarák szövetségét a törvénytervezet elkészítésére, amelynek életbeléptetésével megszűnnek mindazok a visszasságok, amik a gazdasági életben ezen a téren nap-nap után előfordulnak.

A tervezet főbb alapelvei a következők: Csődönkívüli egyezségi eljárás bevezetését minden adós kérheti a rá nézve illetékes bíróság előtt abban az esetben, amikor csődelljárásnak volna helye, de azt még nem vezették be. Kereskedelmi társaságoknál az erre vonatkozó kérvényt az összes cégjegyzési jogosult-

dátum lejártát illeti, a miniszteri rendelkezés törvényes. Amikor én, 1925. január elsején megváltam az aradi városházától, az én helyembe, a hátralévő két évre delegálták Pocioianut. Ez az idő lejárt és ezért kellett most új tagot delegálni.

— Olariu István engedetlensége különben — folytatta az elnök — nem most nyilvánult meg először, de én a béke kedvéért eddig hallgattam és türttem a többé-kevésbé megalázó helyzetet. Nem akartam, hogy azt mondják, bosszúból tettem, amit tettem. Most azonban oly kirívó engedetlenség történt, hogy nem tehettem túl magamat rajta.

Eddig a nyilatkozat. A városi körökben valóságos szenzációként hatott a városi vezértitkár felfüggesztése és már most is igen nagy érdeklődéssel tekintenek a fegyelmi eljárás eredménye elé. Valószínű azonban, hogy a fegyelmi bíróság addig nem tudja tárgyalás alá venni az ügyet, amíg az új tagnak a kinevezése meg nem történik.

sággal bíró tagoknak alá kell írniok. Ha a törvényszék a kérést megengedhetőnek találja, fogatosítja az adós vagyonának megőrzését, elrendeli az egyezségi vagyonfelügyelő kinevezését és a hitelezők összehívását, hogy határozzanak az egyezségi ajánlatok felett. Ezt a gyűlést 30 napon belül meg kell tartani. A gyűlés vezetésére a törvényszék egy bírót delegál. A törvényszéknek a csődönkívüli egyezségi kérelem elutasítására, vagy engedélyezésére vonatkozó határozata semmiféle módon sem támadható meg. A vagyonfelügyelő kinevezése ellen 8 nap alatt felelkezni lehet. A delegált bírót által vezetett tárgyalás alatt létrejött egyezség legkésőbb 30 nap alatt a törvényszék elé kerül, amely azt jóváhagyja. A törvényszék határozata ellen 30 napon belül felelkezéssel lehet élni a csődtörvényben megállapított fórumhoz.

Noha a tervezetnek az a célja, hogy az eljárásokat egyeztse ezen a téren, szakértők szerint, ezt a célt nem érte el teljesen, mivel sok helyen a csődtörvényre hivatkozik, amelynek igénybevétele nem alkalmas erre a célra. Az aradi kamara észrevételeit felterjeszti majd Bucurestibe, ahol a szövetség, ha szükséges a beérkezett módosítások figyelembevételével esetleg lényeges javításokat eszközölhet a tervezeten s csak úgy terjeszti a kormány elé.

Krúdy Gyula nagybeteg.

A halál már ott állt ajtaja előtt, de ő nem eresztette be.

(Az Arad, Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Krúdy Gyulát néhány nappal ezelőtt a margitszigeti kastélyban lévő lakásáról eszméletlenül állapotban szállították a Liget-szanatóriumba. A kitűnő író mindig lankadatlan munkabírással dolgozott és a zaklatott életmód még az ő közmondásosan pompás fizikumát is kikezdte. A sanatórium 54. számú szobájában fekszik párnák között Krúdy Gyula. Karjára hajtja nemesvonalu, ezüstös fejét, lesóványodott és sápadt, de arcán ott vibrál az a bölcs, elnéző, kibékítő mosoly, amellyel a dolgokat, az életet tudomásul szokta venni.

— Amióta beteg vagyok, tizenöt kilót fogytam — mondja csendes hangon maga elé Krúdy — és az orvosok azt mondják, nem mehetek el addig innen, amíg vissza nem nyerezem régi testsúlyomat, a száz kilót.

Az asztalon újsághegyek és történelmi forrásmunkák új regényéhez, amit most ír:

— Már huszonnégy oldal megvan belőle — mondja — a betegség miatt kell abbahagynom. A főorvos megtiltotta, hogy dolgozzam, de ha kikerülök innen, folytatnom tovább a regényt.

A betegség mindenestre levette ezt a nagyszerű embert, aki azonban pontosan ismeri baját és tudja, hogy a gyors gyógyulás nincs messze.

— Csak három súlyos napom volt: szerda, csütörtök, péntek. Bizony, szerdán itt állt a

halál az ajtóm előtt, de nem eresztettem be. A szervezetem megbirkózott vele.

Négy hét múlva elhagyhatja a sanatóriumot a legszebb magyar álmok álmodója. Ottthonában, a Margitszigeten, a friss levegőn majd ismét visszanyeri egészségét és legendás bikaerejét a Szindbád-történetek halkszavú, ábrándos tekintetű költője, akinek betegsége felé a magyar olvasóközönség együttérző, mély rokonszenve száll.

Budapesti tüzoltófőtiszt szenzációs találmánya

Budapesti tudósítónk táviratozza: Szilvay Kornél tüzoltófőtiszt szenzációs, korszakalkotó találmánnyal készült el. A tüzoltófőtiszt olyan vegyi anyagokat talált fel, amelyek lekötik a benzin, anyagokat és megakadályozzák azt, hogy tűz esetén a benzin fellobbanhasson. A napokban mutatta be illetékes szakkörök előtt találmányát. Egy hordó benzinbe gyufaskatulya nagyságu pléhdobozt helyezett el a feltalált vegyi anyagokkal megtöltve. A hordóba ezután gyufát dobtak, majd egy fáklyát vetettek bele és végül pisztollyal beledőltek: a benzin nem robbant fel. Hír szerint az angol kormány megakarja vásárolni a találmányt és meghívta Szilvayt, hogy mutassa be Londonban a találmányát.

— Manóilescu államtitkár Olaszországban. Bucurestiből jelentik: Manóilescu pénzügyi államtitkár január 15-én Olaszországba utazik, ahol az olasz-román kereskedelmi szerződés ügyében fog tárgyalni. Kisérétében lesz Constantiniu vámigazgató is.

Kenyérgondokkal küzdő pénzfejedelmek.

Mit csinálnak az összeroppant bécsi bankok igazgatói? — Érdekes karrierék, szomorú lecsuszások.

(Az Arad. Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) A most elmúlt esztendő egy csomó hatalmas pénzintézet összeomlását hozta Ausztriának és elsősorban Bécsnek. Rengeteg kisbankon kívül összeroppantak a Zentralbank der deutschen Sparkassen, az osztrák takarékpénztárak tökeerős nagybankja, tönkrement Bosel, az Anglobank beolvadt a Kreditanstaltba és számos bankvezér vesztette el az összeomlások következtében állását.

Mit csinálnak most ezek, akik nem is oly régen, az infláció éveiben dirigálták a közép-európai pénzpiacot és akiket legalább névről ép úgy ismer Bécs és Budapest, mint a többi közép-európai városok újságolvasó közönsége.

Meglehetősen sokan öngyilkosok lettek. Így Hedenigg, Hans dr., a kampószerkesztes Deutsche Bodenbank vezérigazgatója, aki intézetének összeomlása után megőrült, egy szanatóriumban ielvágtat borotvakéssel ütőereit. Öngyilkossággal vetett véget életének Pick Hilbert, a Depositenbank egyik vezető igazgatója, akit ép úgy Castiglioni áldozatának lehet tekinteni, mint a fiatal magyar Kun Imrét, aki a Castiglioni-bankpalota harmadik emeletéről ugrott a mélységbe. Az Anglobank öreg tőzsdedirektora, Jonasz Vilmos szintén öngyilkos ságot követett el, amikor megtudta, hogy nyugalmába küldik, mivel a Kreditanstalt nem veszi át.

Ezzel szemben igen sok régi hatalmasság nak még ma is jól megy dolga. Az öngyilkos Pick és Kun igazgatók kollegája, Muntendorf Viktor, a Depositenbank volt igazgatója megmentette nagy magánvagyonának javarésztét s jelenleg magánzó-tőkésként él a Bécs melletti Badenben. A Lombard & Eskomtebank egykori vezérigazgatója, Herzberg Ferenc dr. dúsgazdag irakfurti bankár-családból származik és felesége, Friedlaender-Fould német szénbáró leánya a német biródalom leggazdagabb örökösnojeének számít. Jól megy a sora a felszámoló Zentralbodenkreditbank volt elnökének, a rövidéletű Tibor-féle pesti Iparbank alapítójának, Lustig Hugónak, aki maga intézi bankjának likvidálását és ezenkívül még ma is nagyban tőzsdézik. A Depositenbank egykori alelnöke, Sachsel Zsigmond újból nagyiparos lett és újabban jelentékeny külföldi szállítási megbízásokat kapott. Goldstein Pál, a Depositenbank egykori elnöke, Castiglioni féltelmetes rivalisa viszont egész vagyonát elvesztette és kölcsönkövetítésből tengeti életét. Volt munkatársa, Drucker Párisba költözött s ott meglehetősen szerény visznyok között él.

Csak igen kevés volt bankigazgatónak sikerült a bankszakmában újra elhelyezkednie. Fraenkel József dr., a Depositenbank volt deviza-igazgatója bankjának összeomlása után a Wiener Kommerzialbanknál kapott állást, de ez csakhamar csődbe jutott, mire Fraenkel dr. a Mercurbanknál helyezkedett el. Onnan személyi okok miatt kellett távoznia, mire különböző kisebb bankok felszámolásánál tevékenykedett, míg Lengyelország vezető pénzintézete, a varsói Bank Malopolski reá bízta bécsi képviselőt.

A Zentralbank der deutschen Sparkassen egyik volt igazgatóját, Schmidt dr.-t az Erste Österreichische Sparkasse vette át. Az Angol-Magyar Bank volt bécsi leányintézetének, a Britisch-Österreichische Banknak ügyvezető igazgatója Steiner Frigyes György dr. a Kompassbankkal való fúzió után ennél a pénzintézetnél kapott állást, csakhamar azonban elköltözött Bécsből és jelenleg Párisban az ismert Dillon, Read & Co. newyorki-londoni bankházat képviseli a francia fővárosban.

A Wiener Kommerzialbank volt igazgatója, Steinitz ma egyszerű hivatalnok a Walter & Co. bankháznál. A csufosan összeomlott Budapesti Bank bécsi anyaintézete, a Veriensebank tudvalevőleg szintén szanálásra szorult, a postatakarékpénztár segítségével Verkehrskreditbankká alakult át, volt igazgatóinak javarésztét azonban az új vezetőség elbocsátotta. Közülük Mayer Bernát, akinek már a háború előtt kicsiny bankja volt a Taborstrassen, régi bankocskáját feltámasztotta és összes volt igazgató-társait, akiket vele együtt elbocsátottak, hivatalnokl minőségben alkalmazta. A Zentralbodenkreditbank tőzsdedirektora,

Kronstein társként beiepett a Brüll & Kalmus bankcégbe. A Lombardbank egyik volt igazgatója, az ismert Wechsberg Märisch-Ostraubába költözött, ahol rokonainak magánbankjuk van. A Zentralbodenkreditbank egy másik igazgatója, Forst ma Párisban banktisztviselő.

Többen a bankvezérek közül, akiknek ügyvédi diplomájuk van, bejegyeztették magukat az ügyvédi kamaránál és visszatértek eredeti mesterségükhöz. Ilyenek Glaessner Miksa dr., a Neue Wiener Bankgesellschaft volt igazgatója, Bestermann Miksa dr., az Internationale Handelsbanktól és Frankl Ágoston dr. a Lombardbanktól.

Légióra rug azoknak a száma, akik egyáltalán nem tudtak elhelyezkedni. Ezek közt nemcsak jelentéktelen konjunktura-alakokat találunk, akik most ügynökösködéssel tenge-

tik életüket, hanem olyan kiváló személyiségeket, mint például Schwarzwald Hermann dr., az osztrák szanálás előkészítője, aki a pénzügyminisztérium osztályfőnökéből lett az Anglobank igazgatója. Kollegája, Simon Hans dr. az Anglobank megszűnése óta szintén állástalan, azonban neki nagy vagyona van és épen a napokban elhunyt apjától is hatalmas vagyont örökölt. Állás nélkül van a példátlan szerencséről híres, Budapestről felszármazott Schlesinger Károly dr. is, aki azonban szintén igen gazdag. Az állástalanok csoportjához tartozik végül Benisch Ferenc, a Zentralbodenkreditbank volt vezérigazgatója, ki tavaly néhány hónapig a berlini Alfred Fester & Co. bankháznál működött, nemrégiben azonban visszatért Bécsbe, mivel újból itt szeretne elhelyezkedni.

A felsorolás természetesen korántsem teljes, azonban az ismertetett karrierék és lecsuszások érdekes és tanulságos bepillantást engednek a sorozatos bécsi bankösszeomlások igazgató-áldozatainak életébe és sorsába.

Goga miniszter üzent.

Ellintézik az esküt nem tett tisztviselők ügyét. — Három turnusban nyugdíjazzák őket.

(Az Aradi Közlöny cluji tudósítójának telefonjelentése.) Több ízben megemlékeztünk arról, hogy a Magyar Párt legutóbbi erélyes akcióit indított az elbocsájtott magyar tisztviselők ügyének végleges rendezése céljából. A párt felkérésére Calutiu prefektus memorandumot nyújtott át Goga belügyminiszternek, kolozsvári tartózkodása alkalmával. A belügyminiszter már akkor kijelentette munkatársunk előtt, hogy a kormány ezúttal komolyan foglalkozik a magyar tisztviselők kérdésének végleges megoldásával. A mai nap folyamán Calutiu prefektus elmondotta, hogy a belügyminiszter mit üzen a Magyar Pártnak az elbocsájtott tisztviselők ügyében.

— Midőn a memorandumot Goga miniszter urnak átnyújtottam, kijelentette, hogy régóta gondjába fogadta az elbocsájtott magyar tisztviselőket. Maga a kormány is foglalkozik ezzel a problémával és elejétől kezdve az volt

szándéka, hogy a magyar tisztviselők kérdésében olyan megoldást találjon, amellyel ne csak az elbocsájtott tisztviselők, hanem a román közvélemény is meg legyen elégedve. A kormány a megoldást úgy gondolja, hogy három részben intézi el ezt a kérdést. Körülbelül három hónapon belül a kistisztviselők kérvényét intézik el, mert elsősorban azoknak van szükségük nyugdíjra. Azután újabb három hónapon belül a középjavadalmazású tisztviselőkre és végül minden valószínűség szerint még ez év őszi hónapjaiban a magasabb kvalifikációval és illetményekkel rendelkező tisztviselőkre kerül a sor.

— A magam részéről — mondotta Calutiu prefektus — szintén azon a véleményen vagyok, amit hangsúlyoztam is a miniszter ur előtt, hogy a saját hibájukon kívül nyomorba jutott magyar tisztviselőkön segíteni kell, mert ez elsősorban szociális és humánus kötelesség.

Lengyel Irén Aradon.

A művész jókedvű és szebb, mint valaha. — Vendégszerepelni fog az aradi színházban. — Beszélgetés a páholyfolyosón.

(Arad, január 4.) Futótűzként terjedt el ma Aradon a hír, hogy Lengyel Irén, a nagy szeretetnek örvendő kiváló primadonna, aki öngyilkossági kísérlete folytán az utóbbi időben az érdeklődés középpontjában állott, a délelőtti folyamán Aradra érkezett. Lengyel Irén Aradra érkezése természetesen a legkülönbözőbb híresztelésekre adott alkalmat, de emellett őszinte és meleg örömet keltett a kollegák és a művész számos aradi tisztelője körében, akik mindannyian jóleső érzéssel állapíthatták meg, hogy Lengyel Irénen nyoma se látszik az átélt súlyos napoknak, sőt talán vidámabb és kedvesebben mosolyog az arca, mint azelőtt.

Hosszas keresés után a számára legtermészetesebb helyen, a színházban találunk meg Lengyel Irént. A páholyajtóban kezdődött a beszélgetés:

— Kettős oka is van — kezdte kedvesen mosolyogva Lengyel Irén — hogy átjöttem Aradra. Annyi érdeklődő sürgönyt és levelet kaptam aradi ismerőseimtől, hogy elhatároztam: személyesen köszönöm meg ezeket a szeretet megnyilvánulásokat. Ez az egyik ok. Azonkívül pedig ma délután az üzleteket jártam és bevásároltam. Ez a másik ok.

— Halljuk, hogy vendégszerepel Aradon. — Igen. A legközelebbi jövőben. Most premierem lesz Kolozsvárott. Majd azután. Enre rövidesen megis állapodunk Szendrey direktorral.

— Hogy másról is beszéljünk... László Andor...

— Vele — szakított félbe a művész — soha semmi bajom nem volt. Nagyon szeretem mint kollegát most is és egy pillanatig sem hittem, hogy olyasmiket mondott volna rólam, mint amiket neki tulajdonítottak.

Már fogja a páholyajtót. Hallja, hogy vége felé jár az első felvonás.

— Még egyet. Mikor utazik?

— Holnap. Holnap reggel.

Kézcsók és a páholyajtó becsukódott mögötte.

GyermeKNYARALTATÁS

Aradmegyében.

Az aradi vörös kereszt egyeslet érdekes akciója.

(Arad, január 4.) Az elmúlt év nyarán az aradi Vörös Kereszt Nőegylet nagyszabású gyermeknyaraltatási akciót indított. Az egyesület elnöksége dr. Botis Tivadarné vezetésével a szegényebb néposztály gyermekeit, turnusokban a petrisi kastélyban nyaraltatja, ahol a gyermekek nagyszerű gondozás alatt állottak. Az egyesület vezetősége elhatározta, hogy az idén még nagyobb szabású gyermeknyaraltatást rendez és ebből a célból külön kastélyt vásárol, ahol a gyermekeket elhelyezi. A terv szerint a Vörös Kereszt a Soborsin mellett Viniesti községben levő Ürményi-kastélyt veszi meg a hozzátartozó parkkal együtt. A terv keresztülviteléhez természetesen nagyobb összegre van szüksége az egyesületnek, amelyet részint kormánytámogatással, részint gyűjtés útján akarnak megszerezni. A jótékony hölgyek dr. Botis Tivadarnéval élükön, nagy agilitással látnak a munkához, amelynek eredményeképpen sok sápadt, aradi szegény-gyermek arcára sikerült majd visszavarázsolni az egészséges, piros színt. A nagyszabású akció sikere iránt nem lehet kétség, hiszen az egyesület vezetőségének agilitása annyira ismert, hogy e nyáron már valószínűleg a viniesti parkban nyaralnak a szegény aradi gyermekek.

— Vasutasok nyelvvizsgálja. Bucurestiből jelentik: Január 11-én repülőbizottság érkezik Clujra, amely fevizsgáztatja a román nyelvűből azokat a vasutasokat, akik még vizsgát nem tettek, vagy eddig megbuktak. Akik ezúttal nem felelnek meg, azokat azonnal elbocsájtják a CFR, szolgálatából.

Művészet.

Ana d'Artesi.

Olasz koloratur-soprán bemutatkozása Aradon

Kellemes meglepetésben volt része tegnap este annak a kis, újságírók, művészek és zenekedvelőkből álló társaságnak, amely egy helybéli magánlakáson gyűlt össze, hogy meghallgassa egy olyan művésznő énekét, akinek a nevét a külföldön már régebbi idő óta glóriás fény veszi körül. Ana d'Artesi, aki férjének, Georgescu ezredes helybéli rokonainak meglátogatására érkezett Aradra, olasz nő és így első ének mesterei az olasz nyelv, az olasz éghajlat és az olasz psyche voltak. Megalapozva tehát olyan tökéletesen lett Ana d'Artesi művészete, mint a többi olasz kollégáié, amit azonban ehhez az alaphoz később, egy évtized alatt, hozzátanult, az nemcsak a szakértőnek, hanem a laikusnak is meglepő. A sűrű hegedű és lágy íuvola hangja egymást váltják fel ebben az énekben a hangvétel finomsága, a technikai felkészültség itt már nem ismernek nehézségeket. „Mezza-voce”-jában az igaz művész lelke izzik, pianissimoja, mintha a testtől elváltan lébegne az űrben. Talán a legtekélyesebb azonban a „staccato”-ja, amelynél kristályosabbat, pergőbbet és ragyogóbbat elképzelni is nehéz volna.

A „Traviata” második felvonásának fináléja, Serrano: „Te quiera” című románcja és különösen Mazzi: „Sogno d'amore”-ja (a művésznőnek irt koloratur-keringő) tomboló lelkesedést váltottak ki a kis társaságból. A művésznő, a hallgatóság óhajára, elénekelt még Róna Dezsővel a „Rigoletto” harmadik felvonásának fináléját, fokozva ezzel hallgatónak elragadtatását. Róna Dezső is kitűnő dispozióban énekelt s a tapsot Hermann: „Salome”-jének művészi előadásával köszönte meg. Ugy hiszik, hogy a művésznő a közel jövőben egy, a kulturpalotában tartandó hangverseny keretén belül fog az aradi közönségnek bemutatkozni. Az érdeklődés ez iránt a hangverseny iránt bizonyára nagy lesz. A tegnapi kis magánhangverseny kísérője dr. Szelle Károly volt, aki ebben a minőségben a töle megszokott abszolút művészetet produkálta.

Bina János.

* Az aradi városi színház heti műsora. Szerda: Nincs előadás. Csütörtök délután 3 és fél órakor: Cirkuszhercegnő, operett. (Rendes hely-
árak.) Este fél 8 órakor: Cirkuszhercegnő, operett. (C. bérlet.) Péntek délután 4 órakor: János vitéz, operett. (A Faludy-féle gyermektársulat fel-
lépte.) Este: Román előadás. Szombat este 8 órakor: Cirkuszhercegnő, operett. (Bérletszűnet.)
Vasárnap délután 3 órakor: Csuda Mihály szerencséje, operett. (Mérsékelt hely-
árak.) Délután 5 és fél órakor: Zsába, bohózat. (Mérsékelt hely-
árak.) Este 8 és fél órakor: Cirkuszhercegnő, operett. (Bérletszűnet.)

* Helikon-est Oradeán. A „Vécsi Helikon” körül csoportosult erdélyi írók január 14-én, pénteken este tartják első irodalmi estélyüket Váradon, a Vigadó kistermében. Az estélyen a következő erdélyi magyar írók vesznek részt: Bánffy Miklós, Kemény János, Kós Károly, Ligeti Ernő, Molter Károly, Remenyik Sándor. Kemény János áttekintést ad az erdélyi irodalomról, Bánffy Miklós és Kós Károly novellákat, Ligeti Ernő és Remenyik Sándor verseket olvasnak fel. Molter Károly humoros írásával fejezi be az est műsorát.

* Az aradi színházi iroda hírei. Csütörtökön két előadás lesz a színházban. Délután 3 és fél órakor, rendes hely-
árak mellett, a Cirkuszhercegnő van műsoron. Este 8 és fél órai kezdettel, rendes bérletben, ugyancsak a nagysikerű Kálmán-operettet játsszák. A világhírű darab különben sokáig vonzó erőssége a műsornak. Annyira tetszik a közönségnek a mintaszerű előadás és pazar kiállítás, hogy sokan vannak, akik többször is megnézik. — János vitéz — gyermekelőadásban. Péntek délután 3 és fél órai kezdettel a János vitézt játsszák. A népszerű daljátékot ezúttal a Faludy Károly vezetése alatt álló gyermektársulat játssza. — Előkészületben. A színház prózai együtt-
tese nagy ambícióval készül a legközelebbi újdonságra, Fodor László nagysikerű vígjátékára, amelynek címe „Szeretek egy színésznőt.”

Aradi fiatalember különös házassága.

Két szerelmes éjszakáért kilencvenezer lei. — Furcsa házasság, amely két nap alatt véget ér.

(Arad, január 4.) A házasságban pénzt kereső fiatalurak receptnek és vehetik az alábbi történetet. Nem kell hozzá más, mint jó, vastag bőr az arcra. Leányok és leányos anyák pedig okuljanak az itt következő házassági históriából:

Egy K. Sasa nevű aradi fiatalember a napokban nőül vette egy nagyváradi uricsalád gyermekét. A házasságkötés előtt, csak rövid ideig ismerték egymást a fiatalok és a vőlegényről csak annyit tudtak, hogy egy aradi autótársulatnak a tisztviselője, regáti származású és csak nemrég tartózkodik Erdélyben. A nagyváradi menyasszony Sch. Olga jó családból való, érettségizett, sőt egyetemet végzett kisasszony, akit egy lelketlen hozományvadász tönkretett s két nappal az esküvő után elhagyott. Két héttel ezelőtt tartották meg a polgári esküvőt és pár nappal ezelőtt az egyházit. A menyasszony apja 200.000 lej hozományt és lakásberendezést ígért a vőlegénynek, amelyet azonban csak a nászut után volt hajlandó átadni. A vőlegény beleegyezett ebbe s esküvő után összeházasította a menyasszony értékes ruhatárát, 80.000 lej kapott az apóstól a nászut költségeire és a boldog, bizakodó menyasszonnyal elindult nászútra a — nagyváradi Park-szállodába. Ez volt Sch. O. kisasszony első, keserű csalódása, a többi reggel következett.

Korán reggel a fiatal asszony arra ébredt, hogy férje ágya üres. Körülnéz, nincs sehol. Hosszas habozás után édesanyjához küld, akinek sirva meséli, hogy a férj eltűnt. Az anya gyorsan átlátja a helyzetet és a két asszony egymás nyakába borulva sír. A férj csak a késő

délutáni órákban került elő. Hol volt, nem tudni. Nem volt kedves, sem finom a feleségéhez. Sőt durván rátámadt, ami egy kicsit szokatlan a nászéjszaka után. Pénzről kezdett beszélni és arról, hogy öt becsapták, mert csak 80.000 lejt és nem 200.000 lejt kapott. A leány kétségbeesve zokog a szállodai szobában, megérkezik az apa és rokonság is, nagy jelenetek játszódnak le. Hiába leckéztették az ifjú férjet, az állhatatosan megmarad amellett, hogy neki 200.000 lej jár, azt adják meg, mert különben egy percig sem hajlandó együtt élni a feleségével.

Megkezdődtek a tárgyalások a férj és az „örömszüllők” között. A késő éjszakába nyúló tárgyalás annyira eredményezett, hogy K. Sasa hajlandó volt visszavenni a feleségét. Másnap reggel azonban hasonló körülmények között megint eltűnt a férj a szállodai szobából. A fiatalasszony megint sírt, megint üzent az anyjához, aki most már hazavitte a leányát. Ide jött később a férj, akit természetesen ridegen fogadtak és nyomban megkezdődtek a válóper folyamatba tételére irányuló tárgyalásokat. K. S. hajlandó volt válni, de kikényszerítette, hogy addig nem adja ki a szállodai szobából a leány értékes kelengyét, amíg 20 ezer lej nem fizetnek. Hosszas vita után a férj 10 ezerért is kiadta a kelengyét azzal a feltétellel, hogy nem követelje vissza tőle a nászútra kapott 80.000 lejt és nem kívánnak tartásdíjat a válás után. A fiatalasszony családja mindenbe beleegyezett, csak hogy megszabadítsák leányukat a különös „férj” karmaiból. A válóper már be is adták és a „modern” fiatalember pedig két szerelmes éjszakán 90.000 lejt keresett.

— A szinügyi bizottság ülése. Ma délután öt órakor ülést tartott Aradváros szinügyi bizottsága Angel István dr. elnöklése alatt. A bizottsági ülésen tudomására hozták Szendrey Mihály szinigazgatónak, hogy eddig két román propagandatársulat játszási engedélye érkezett a városhoz. Egyszersmind tudatták, hogy az oradeai jogakadémia kulturális előadás céljaira január 24-re kérte az aradi színházat. Szendrey fel-
szólalása után a bizottság úgy határozott, hogy kérdést intéz a minisztériumhoz, belevehető-e ez az előadás a koncesszióba foglalt nyolc napba. Ezzel az ülés véget is ért.

* Waldbauerékről a londoni The Evening News így nyilatkozik: A magyar vonósnegyes egy csodálatos hangversenyt tartott az Aeilan Hallban és ha csodálatos quartettek játéka nem is ritka Londonban, ez azok között is a legelső helyre tarthat igényt.

* A primadonna dicsérete. A színpad csillogó fényében sokszor a szereplő művésznők pazar toilettjei pótolják azokat a hiányokat, amelyek a darabban észlelhetők. Zöldhelyi Anna, az Aradról eltávozott primadonna toilettjei, a szenzáció erejével hatottak mindig, mindenki dicsérte ragyogó eleganciáját. Az Aradról eltávozott primadonna ma levelet intézett Trébits Lenke aradi szalóntulajdonosnőhöz, akinek szalónjából kerültek ki a csodaszép ruhák. A levél így szól: „Trébits Lenke urnőnek — Helyben. — Kedves Lenke! Most, amikor távozom Aradról, hálásan mondom magának köszönetet a sok gyönyörű ruháért, de különösen a Cirkuszhercegnő pompás toilettjei dicsérik a maga egyszerű izlését és készségét. Nagyváradi működésem alatt magánál óhattok továbbra is dolgoztatni. Üdvözl: Zöldhelyi Anna.” — A dicséret annál is értékesebb, miután az egy kényes izléséről általánosan elismert művésznőtől ered.

— Jelmezes álarcok Fatudinál.

Beváltják a magyar értékpapirokat.

Pénzügyminiszeri rendelet az aradi pénzügyigazgatósághoz.

(Arad, január 4.) Ismeretes, hogy az aradi pénzügyigazgatóság a pénzügyminiszer rendeletére még 1925-ben a békeszerződés értelmében becserelés, illetve megváltás címen bevonta a magyar és osztrák kibocsátású értékpapirokat. Aradon összesen 7.900.000 lej értékű különféle értékpapírt vont be a pénzügyigazgatóság. Ezeknek az értékpapiroknak a sorsa mindeztideig teljesen ismeretlen volt az érdekeltek előtt, míg mára egy rendelet érkezett a pénzügyminisztériumból az aradi pénzügyigazgatósághoz, amelyben a pénzügyminiszer közli, hogy az értékpapirokat revalorizálják, a kifizetés módjait azonban törvény útján fogják rendezni. A rendelet szerint erre két lehetőség van, vagy megváltja az állam, vagy pedig román értékpapirokkal cserélik ki a bevont régi magyar, illetve osztrák értékpapirokat.

Rád 6-műsor.

Szerda, január 5. Wien—Graz: 20.05. A nevető zene. (Szimfonikus zenekar), utána könnyű estí zene. Pozsony: 18. Hangverseny. — Milano: 20.45. Operaelőadás. — Breslau: 16.30. Weber-délután. — Barcelona: 20.45. Operaelőadás. — Prága: 20.02. Tarka est. London: 21.45. Mozart-szonáta. — 22.30. Szimfonikus hangverseny. — Leipzig: 19.15. Operaelőadás. — Stuttgart: 20. Operettszemelvények. — Frankfurt a M.: 20.15. Szimfonikus hangverseny. — Róma: 21. Hangverseny. — Berlin 19.30. Operaelőadás. — 22.30. Táncczene. — München: 21.05. Népdalkvartettek. — Budapest: 9.30. 12. és 15. Hírek, közgazdaság. — 16. Gyermekek. — 17.02. Ökonómiai előadás. — 17.45. Történelmi előadás. — 18.25. Rádióamatörposta. — 19. Cigányzene. (Száz magyar népdal egy óra alatt) — 20.30. Hangverseny. — 22. Táncczene.

— Kommunista-összeesküvés Bulgáriában. Szófiából jelentik: A külföldi lapokban egy nagy kommunista-összeesküvésről megjelent hírek tulzottak. Csak egy ifjú kommunista-szervezkedést leplezték le, amelynek 60 tagját le is tartóztatták.

Ana D'Artezi

a világ legcsodásabb koloratur énekesnője
A Milanoi Scala tagja.

H I R E K.

„Perl öcsém.”

Arad Soma dr. budapesti ügyvéd — amint a híres gép száraz-ridegen jelentette — Összeszedte a lelki aktatárát és felment referálni Eötvös Károlynak, a vajdának, történt azóta a nagyvilágban és az Abbázia-kávéházban, amióta a Vajda onnan elköltözött. Budapesten mindenki „Perl öcsémnek” hívta edves, okos öregurat. Ezt a becéző nevet is Eötvös Károlytól kapta, akinek évtizedeken át védőbajtársa, irodatársa, barátja, jobbkeze, tanácsadója és árnyéka volt. A hatalmas eszű vajdasohasem lehetett „Perl öcsém” nélkül látni. Az Abbázia-kávéházi törzsszótárnál délutánoként egy társaság ült körül a vajdát, aki csak úgy rta magát a ragyogó ötleteket, nagy mondatokat. Sokszor olyan nagyokat mondott, hogy már rajongó hívei sem hitték el. Ilvenkor aztán mindig mellette ülő famulusához fordult bizonygatóan: „Igaz-e Perl öcsém?” És Perl öcsém selymgyva helyeselt, meggyőzően mondta rá az ent. Eötvös halála után Vázsonyi Vilmos mellé gödött árnyéknak Perl öcsém és megint megta azt a szerepet, amelyet a vajda mellett megkötött. Eötvös is, Vázsonyi is ott ülnek már az Abbázia-ban és bizonyára türelmetlenkedtek, hogy hol késik olyan sokáig Perl öcsém... Aztán megérkezett a másvilági törzsszótárkhoz ő is és azóta már szerényen, hűségesen, megértően ott mosolyog a két nagy szellem árnyékában s helyeslően bólint, amikor a vajda egy nagyot mond.

— Milyen idő várható? A meteorológiai intézet jelenti: A nagy légnyomás magva, mely tegnap Franciaországot felett volt, gyorsan átvonult az Alpok és Magyarországon át a Fekete-tenger felé. Egyidejűleg Izland felől nagyobb depresszió érkezett, mely Európa északnyugati szeit vonta hatáskörébe. Az Északi-tengert körvező országokban erős délnyugati szelek mellett az idő csapadékos lett. Európa délkeleti részén, ahol az idő derült, általános volt az éjjeli fagy. Az általános helyzetnek enyhe jellege nem változott. Időprognózis: Egyelőre száraz idő, később növekedő felhőzetrel, csapadékhajlam és hűvösödés várható.

— A király újévi köszöntője. Bucurestiből jelentik: A lapok most közlik a királyi palotában az újévi alkalmával elhangzott beszédekot. Averescu tábornok üdvözölte a királyt, átnyújtva szerencsekívánatait és biztosította az uralkodót a kormány hűségéről minden körülmények között. Azután a királynéhoz fordult és az ország hálijának adott kifejezést azokért a nagy szolgálatokért, amelyeket amerikai útján végzett a két nép viszonyának szorosabbra fűzése körül. A király válaszában rámutatott arra, hogy az Isten jósága megadja az országnak mindazt, amit a belső béke és a haladás kíván. Ezt az alkalmat felhasználja arra, hogy bizalmát fejezze ki tanácsadói iránt, tudva, hogy mindannyian minden erejüket és tehetségüket a közös és az ország fejlődése érdekében bocsátják rendelkezésre. Még sok a munka a mi szép hazánkban — mondotta — az uralkodó, — de meg vagyok győződve, hogy az ország jól megalapozott, szilárd és biztos legyen. Kérem az Istent, hogy ebben az évben is legyen velünk és áldjon meg bennünket.

— Szigorú munkaszünet Vizkereszt napján. Az aradi rendőrprefektúra ma adta ki rendeletét Vizkereszt napjára. Csütörtökön. Vizkereszt napján a legszigorúbb munkaszünet van elrendelve. Minden üzletet kivétel nélkül zárva kell tartani. A házak és az üzletek fellobogózkodók. Szerdán este kivilágítás lesz. Ugyancsak szerdán este zeneszünet az összes kávéházakban és vendéglőkben, azonkívül a mozik és színház sem tarthatnak előadásokat. Pénteken semmiféle ünnep nincsen, a hivatalok dolgoznak, az üzletek nyitva tarthatók.

— Közvetlen telefonösszeköttetés Magyarországgal. Bucurestiből jelentik: Papacostea postavezérigazgató külföldre utazott, hogy több külföldi állammal, így Magyarországgal is konvenciót kössön a közvetlen telefonforgalom felvé-

Házépítési akciót indított az állam.

A házhellyel bíró CFR-alkalmazottak fizetésük nyolcvanszorosát kölcsön gyanánt építés céljaira felvehetik. — Fokozatosan a többi közalkalmazottak is kapnak állami kölcsönt.

(Arad, január 4.) A napról-napra szinte mind égetőbbé váló lakásínséget legelőbb csak ideig-óráig inieklózzák valamennyire elviselhetővé a különféle törvények és rendeletek. Ez az előadás azonban még korántsem jelentheti a súlyos probléma megoldását, mert ennek a megszüntetését csupán egyetlen mód segítheti elő: egy alaposan megszervezett és államilag támogatott házépítő akció. Ugyát-szik ez a tudat hatja át a kormányt is, amikor lehetővé teszi, hogy a köztisztviselők állami kölcsönhöz jutva építhessék fel a már előzőleg kiutalt házhelyre házukat. Egyelőre csak a CFR. alkalmazottai részesülnek ebben a kedvezményben, de szó van arról is, hogy a többi tárcákat is fokozatosan bekapcsolják az állam házépítő akciójába.

A kormánynak ez az üdvös akciója rendeltet formájában a CFR. hivatalos közlönyének legutóbbi számában látott napvilágot s előírja.

— Franciaország szerencsekívánatai a királynak. Párisból jelentik: Az Elyseében tartott újévi diplomáciai fogadtatás alkalmával Doumergue elnök Diamandi román követ előtt örömeinek adott kifejezést a király feigyógyulása felett. Poincaré és Briand is szerencsekívánatokat kárdték Ferdinánd királynak. A diplomáciai kar tagjai között igen kedvező hatást keltett a köztársaság vezetőinek ez a szimpátiá megnyilvánulása.

— Vizkereszt Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: Averescu tábornok a király elé terjesztette a vizkereszt ünnepségek programját. A királyi család tagjai nem vesznek részt sem a templomi szertartáson, sem a Dumbovicán tartandó vizkeresztelésen. Utóbbit Miron Cristea patriarcha fogja celebrálni.

— A hadügyminiszter kiténtetése. Bucurestiből jelentik: Az olasz király Mircescu tábornok hadügyminisztert a Szent Lázár Morio rend nagykeresztjével tüntette ki.

— Szünet a minisztériumban. Bucurestiből jelentik: A minisztériumok január 10-ig újabb szünetet tartanak.

— Bucuresti-i szigurancaisztviselők kiténtetése. Bucurestiből jelentik: A bucuresti-i sziguranca-vezérigazgatóság ma ünnepélyes keretek között nyújtotta át Voinescu sziguranca-vezérigazgató a belügyminiszter kiténtetését Stradulescu subinspektornak, Craicunescu és Sica Tanase elsőosztályu sziguranca-detektíveknek, akik tudvalevőleg kinyomozták és életük kockáztatásával fogták el az emlékezetes Dustedu-uccai kettős rablógyilkossághirhedeit tetteseit. Stratulescu a Steaua Romaneii tiszt, míg a két detektív ugyan-ezen rend lovagjelyvényét kapta meg.

— Aradi pékek a pecikai kenyérazusok ellen. Ma az aradi pékek küldöttsége jelent meg Angel István dr. interimár bizottsági elnöknel és panaszt tettek a pecikai és ujaradi kenyérsütők ellen. A pékek előadták, hogy a környékbeli kenyérsütők már azzal sem elégszenek meg, hogy a napi piacon árusíthassanak, hanem házról-házra járva, kínálják kenyérüket és elveszik az adót fizető aradi pékek vevőit. Elmondották még, hogy nemrég át akartak menni Ujaradra árusítani, azonban az ujaradi hatóságok nem engedték meg nekik. Angel István dr. elnök felszólította a pékeket, adjanak be erre vonatkozólag kérvényt és a legközelebbi interimár bizottsági ülése előterjesztik és megteszik a kellő lépéseket, hogy a kenyérral való házalas megszűnjék Aradon.

Waldbauer-Kerpely

„Vendégeknek” Jan. 11. Jegy 50-200 lellg Sándor F.-nél.

— Megindul az első bázis-bécsi gyorsvo-nat. Budapesti távirat közli, hogy a román, jugoszláv és magyar kormányok hozzájárultak a Versec-Timisoara-Budapest-Bécs közötti vas-utvonal megnyitásához. A megegyezés január 5-én, tehát holnap lép életbe és holnap indul el az első gyors Bázisról Bécsbe. Hivatalos értesítés azonban erről nem érkezett Timisoarára, ahol Christa Silviu vasuti aligazgató kijelentette, hogy holnap nem indulhat meg a forgalom.

hogy házépítés céljára minden vasuti alkalmazottnak jogában áll havi fizetése nyolcvanszorosának megfelelő összeget kölcsön kérni az államtól. A kölcsönt 2 százalékos kamat mellett 20 évi amortizációra adják, az összeg azonban kizárólag házépítésre használható. A kölcsön folyósítása iránti kérvényeket a rendelet szerint a Directiona Casei Muncii címére kell küldeni s csatolni kell a háztelek helyrajzát, valamint egy kötelezvényt arról, hogy az általa meghatározott időn belül felépíti házát. Az állam ezzel szemben megtiltja a házhely, valamint a kölcsön segítségével ráépített ház eladását, illetve bérbeadását, viszont kötelezi a kölcsönvevőt, hogy az épületet tűz ellen ugyancsak a Casei Muncii útján biztosítsa. Hir szerint az aradi üzletvezetőség hatáskörébe tartozó vasuti alkalmazottak között igen sokan vannak, akik bekapcsolódnak az akcióba s igénybe veszik az állami kölcsönt.

— Sorshuzás az aradmegyei árvízkarosultak javára. Az aradmegyei prefektúra közli, hogy Öfelsége a királyné fővédnöksége alatt az árvízkarosultak javára rendezett országos sorsjáték huzása az egész országban január 23-án történik meg. Mint ismeretes, az ország sorsjátékával kapcsolatban Aradmegye külön nyereménydíjakat tűzött s ezeknek a nyereménydíjaknak a kisorsolása január 9-én délelőtt 10 órakor lesz a megyeháza kistermében. A megye nyereménydíjai: három eke, két hajlítható borona és egy gabonarosta. A sorshuzáson bárki résztvehet s ugyancsak mindenki megtekintheti a közszemlére kiállított nyereménydíjakat.

— Részleges kormányválság Magyarországon? Budapestről jelentik: Több estilep közli azt a hirt, hogyha Pesthy Pál igazságügyminiszter lemondana, helyette Zsitvay Tibor vállalná a tárcát, vagy ha ő nem, úgy Váry Albert koronauigysz. Zsitvay helyébe ez esetben Almássy kombinálják, Almássy helyett pedig Rubinek lenne az egységespárt elnöke.

— Elbocsájtották a CFR. díjnokait. Bucurestiből jelentik: A CFR. összes díjnokait január elsőjén elbocsájtották.

— Olaszországban bezárták az összes mulatóhelyeket. Rómából jelentik: A lapok jelentése szerint a belügyminisztérium tegnap valamennyi tartomány kormányzójához körlevelet intézett, amelyben elrendelte az összes éjszakai mulatóhelyek azonnali bezárását.

— Gajdát nyugdíjától is megfosztják. Prágából jelentik: A csehszlovák fascisták brünni országos gyűlésén, amelyen a héttagú direktórium elnökévé Gajdát választották meg, a lefokozott tábornok beköszöntőjében olyan beszédet mondott, hogy a honvédelmi minisztérium valószínűleg újabb fegyelmi eljárást indít ellene. A Pravo Lidu szerint ezuttal Gajdát megfosztják nyugdíjától.

— A magyarországi szociáldemokratapárt bomlása. Budapestről jelentik: A szociáldemokratapártban folytatódik a bomlási folyamat. A szociáldemokraták listáján két nyomdász is szerepel: Peidl és Rothenstein, most harmadiknak Várnait akarják behozni, viszont az építőmunkásoknak nincs képviselőjük. Az építőmunkások ezért azzal a tervvel foglalkoznak, hogy kivájnák a pártból és önállóan működnek tovább.

6hetes szabászat és varró kurzus nyílik!

amelyen a hölgyek teljes kiképzést nyernek ruha kabát, costüm stb. elkészítésében. Tanítjuk a legmodernebb bécsi és párisi szabászatot, modellezést, valamint a ruhák kipróbálását. A hölgyek saját ruháik elkészítésén tanulhatnak személyes utmutatásaink mellett. Vidéki hölgyek elhelyezéséről gondoskodunk. Külföldi tanfolyam szabók, szabónők részére csak szabászatból. — Beiratkozni lehet:

Bihari si Comp. speciális női divat szalonjában Str. Sinagoga (Chorin Aron-u) 6

— Katolikus gyűlés Aradon. Január hó 6-án, vizkereszt napján, délután 4 órakor a város háza nagytermében tartja az erdélyi római katolikus népszövetség aradi tagozata ez évi első gyűlését. Kétségtelen, hogy az aradi összkatolikuság részt fog venni ezen az érdekesnek és felette tartalmasnak ígérkező gyűlésen, melynek keretén belül dr. Párecz Béla az általános katolikus szervezkedésről, Szilágyi M. Dózsa a katolikus népszövetség céljairól, Fischer Aladár a katolikus iskolák erkölcsnevelő hatásáról fog előadást tartani.

— ARADI ÜGYÉSZ NYOMOZ BUCURESTBEN. A tornyai selyemcsempészség szála — mint ismeretes — egész Bucurestlig nyúltak el s az aradi ügyészség részéről Misi ügyész napokkal ezelőtt leutazott Bucurestbe, ahol az lílovi törvényszék egyik ügyészével karöltve fogtak hozzá a selyemcsempészség még ismeretlen részleteinek felderítéséhez. A nyomozás szála a bucuresti-i „Paris-Chic” Lipscau-uccal női konfekciósüzletbe vezetett, amelynek tulajdonosa Zucherman a, a vallatások során be is ismerte, hogy a raktárban talált 20 millió értékű selyem a tornyai csempészségből való. Négy kisebb üzletben szintén találtak kisebb mennyiségben a csempésztett selymekből, amelyeket nyomban eldobozták s a pénzügyminiszter rendelkezésére bocsátottak. A nyomozást még folytatják.

— Rektorértekezlet Bucurestben. Bucurestből jelentik: Az összes egyetemek rektorai január 11-én a közoktatásügyi minisztériumban értekezletre ülnek össze.

— Öngyilkos lett Budapesten a cár testőrfiadnagya. Budapestről jelentik: Az Illés-nocai bérkaszárnnyában magyarmenyiségű aszpírral megmérgezte magát a cár egykori testőrfiadnagya, a jelenleg barnuzsikusi Jajcovszky Vladimir. Jajcovszky két évvel ezelőtt feleségül vette egy nagykanizsai cipész leányát és Szilveszterkor született meg második gyermekük. A cári testőrfiadnagya a nyomor miatt nyúlt a mérgeghárhoz. A Rókus-kórházba szállították és valószínűleg még is menlik az életnek.

— Január 10-én végződik a Karácsonyi vakáció. Bucurestből jelentik: A közoktatásügyi minisztérium ma kiadott körrendelete szerint az összes iskolákban január 10-én megkezdődnek az előadások.

— A külföldön tartózkodó katonakötelesek sorozása. Bucurestből jelentik: A hadügyminisztérium körrendeletet küldött az összes külföldi román követségekhez és utasítja azokat, hogy február 1-től 10-ig valamennyi külföldön tartózkodó és az 1923-as korosztályhoz tartozó román állampolgárok sorozását elttse meg. A követségek indokolt esetben egy évi halasztást adhatnak a bevonulásra. Nem kaphatnak halasztást azok, akik már két ízben igénybe vették ezt a kedvezményt. Ugyancsak február 1-től 10-ig kell jelentkezniük a követségeken sorozás végett azoknak, akik ez évben nyerték el a román állampolgárságot és jelenleg külföldön tartózkodnak.

— Az adóbevallások végső terminusa. Bucurestből jelentik: A pénzügyminiszter körrendeletet bocsátott ki, amely szerint az adóbevallások benyújtásának végső határideje január 31. Bankok és kereskedelmi vállalatok március 31-ig adhatják be vallomásaikat.

— Megnyitották a Bécs és Nürnberg közötti távolsági kábelt. Bécsből jelentik: A Nürnberg és Bécs közötti távolsági kábelt tegnap nyitották meg a forgalomnak ünnepélyes keretek között, a szövetségi elnök, kancellár, a kormány tagjai és a diplomáciai kar jelenlétében. Az első beszélgetést Hainisch folytatta Hindenburggal, majd ezután Seipel beszélgetett a német köztársaság elnökével. A megnyitást ünnepi gyűlés követte, amelyen a szónokok a mű jelentőségét és a népszövetségi szellem megerősödését hangoztatták. Azután annak lehetőségét fejtegették, hogy a most megnyitott kábelvonalat kelet felé Indiáig és nyugat felé Amerikáig kiépítsék. Komoly mérlegelés alatt áll a Budapest és Belgrád közötti távolsági kábelösszeköttetés is. Az új kábel, amely 500 kilométer hosszú, 18 hónap alatt épült fel.

Millerand ellenzi a Rajna-kiűritést.

Volt köztársasági elnök mint szenátorjelölt. — A német-francia közeledés első hirdetője.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása) Párisi híradás szerint Millerand, akit a Szajna-kerületben szenátornak jelölték, tegnap beszédet tartott. Hangsúlyozta, hogy az ország külpolitikájának konszolidálása kell a béke eszközeit. Dicséri a Népszövetséget majd rámutat arra, hogy ő volt az első francia miniszterelnök, aki a német-francia békét hirdette, de azzal a feltétellel, hogy Franciaország szövetségeseinek, főként Lengyelországnak biztonsága garantáltassanak. Millerand a Rajnavidék kiűritése ellen foglalt.

— Továbbképző tanfolyamok a tanárok részére. Bucurestből jelentik: A közoktatásügyi minisztérium továbbképző tanfolyamokat állít fel középiskolai tanárok részére, amelynek tárgyai a román és francia nyelv, azonkívül a földrajz és a történelem. Mindazok, akik a tanfolyamot részt akarnak venni, a következő okmányokat tartoznak folyamodványukhoz mellékelni: illetőségi, állampolgársági, katonai és érettségi bizonyítvány, diploma és egy bizonyítvány arról, hogy pedagógiai szemlériumot végeztek. A tanfolyamot 2 írásbeli és 2 szóbeli vizsga zárja le. A szóbeliek közül az egyik pedagógiai, a másik szakvizsga lesz.

— Konfliktus Bucuresti főpolgármestere és a kormány között. Bucurestből jelentik: Politikai körökből származó hírek szerint Hainibal Teodorescu, Bucuresti főpolgármestere és a kormány között konfliktus támadt, aminek következtében Teodorescu kilépett a néppártból és belépett a liberálpártba.

— Rehabilitált aradi kereskedő. Még novemberben történt, hogy Weiss Sándor aradi lakos feljelentést tett Vetleni Rezső aradi kereskedő ellen, bizonyos elszámolási differenciák miatt. A fiatal ember hosszú üzleti utjáról most tért vissza Aradra s a kihallgatások során megállapítást nyert, hogy bűncselekmény nem forog fenn s így Vetleni ellen mindennemű eljárás megszűnt.

— Öngyilkos aradi csavargó. Ma délelőtt az aradi városliget egyik eldugott helyén borzalmas leletre bukkant egy gyári munkás. Egyik fa ágáról egy összezsugorodott test függött le, amelyet ideoda himbált a szél. A munkás rémülten rohant a közeli rendőrszemhez, aki azonnal jelentést tett a negyedik kerületi rendőrségen. A helyszínre dr. Pascuti Sever hatósági orvos és Detesán János komisszár mentek ki. Az akasztott embert levették és megállapították, hogy hatvan-hetven év körül van. Zsebeiben semmiféle irást nem találtak és személyazonosságát sem tudták megállapítani. Később az összegyűlt kíváncslak az öngyilkosban felismerték Wagner Antal öreg csavargót, aki nek sem lakása, sem családja nincs. Az éjszakákat a szabad ég alatt töltötte és valószínű, hogy a nyomor kényszerítette a halálba. Holttestét az alsótemetőbe szállították.

— Gyilkosság Aradmegyében. Oter Péter jómódú Avram Iancu-i lakost az elmúlt éjszaka folyamán ismeretlen tettes hátulról vadászfegyverrel felöltötte, Oter egyik ismerősétől indult hazafelé, amikor a község háza előtt egymásután három lövés dördült el. Oter nem tudta, hogy ő a cél táblája az éjszakai lövöldözésnek és az első lövésre hirtelen hátrafordult. Ekkor következett a második lövés, majd a harmadik s mindkét golyó Oter mellébe fúródott, aki holtan esett össze. A boncolás megejtésével az aradi ügyészség a halmagiul járásbírósgót, míg a vizsgálat levezetésével a ciuci csendőrséget bízta meg.

Az aradi
APOLLO és URANIA
mozgósínházak
ma, szerdán

Vizkereszt előestéjén
előadásokat nem tartanak

— Megrendszabályozzák a bérkocsisok. Mutiu Traian aradi rendőrprefektus ma délután magához hívatta az aradi bérkocsis ipart vezetőségét és felsorolta előttük azokat a panaszokat, amelyek a közönség köréből bérkocsisok ellen hangzanak. A rendőrnagy ugyanis napról-napra érkeznek jelentések, melyek szerint a bérkocsisok egyrésze nem tartja az előírt szabályokat. Többen közülük itt napotban hajtanak és gyakran megtörténik, hogy nem tartózkodnak állomáshelyükön, hanem mában találhatók meg. A másik súlyos panasz, hogy zsarolják a közönséget és nem tartják a szerinti számítások a viteldit. Azonkívül a bérkocsisok között vannak udvariatlanok és gorombák közönséggel. Ezek a panaszok oly gyakoriak, hogy a rendőrprefektus a legerélyesebb eszközzel kíván véget vetni az anomáliának. Ezzel egyidejűleg a megismétlődő panaszok elhárítására bérkocsisoktól kíméletlenül megvonják a közúti engedélyt, még abban az esetben is, ha az apad a bérkocsisok száma Aradon. Az ipart vezetősége ígéretet tett a prefektusnak, hogy mindent elkövet, hogy az aradi bérkocsisok többé ne legyen panasz.

— Kinevezés. Az Első Erdélyi Általános Biztosító R. T. igazgatósága Glück Andort, Ancora buourest-i román biztosító aradi főviselőjét, hasonló minőségben aradi főügynagéhoz nevezte ki.

— Az aradi Vöröskereszt nyilatkozatát. A dr. Botis Tivadar névű aradi álló Vöröskereszt egyet az idén is példát mutatott arra, hogy nemes akcióival milyen könnyet törülhet le a szegények, szűkölk és árvák arcáról. Az egyet az idén az árendezett tea-délután és babavásár jövedelméből egész sereg karácsonyi ajándékot osztott Aradon, így a gyermekkorházban 20 harisnyát, 25 Csáby Ilma növendékei által szitett kosárka bonbont, játékokat, 35 Imamescikönyvet, 50 kalácsot; a hadsereg árának cipőt, fehérneműt, zsebkendőt, Imá- és sekönyveket és 50 kalácsot; a fogházban kalácsot, 25 kilogramm kolbászt és hurkát; Imá- és olvasókönyveket; a helyőrségi kórházban 100 kalácsot, Imá- és olvasókönyveket, ágyneműket és zsebkendőket; a megyei kórházban 300 kalácsot; a szülészeti klinikán 50 kalácsot és bonbonokat; a szegényházban 100 kalácsot. Ennek kapcsán Botis Tivadar elnök hálás köszönetet mond mindazoknak, akik e nemes akcióban segítségére voltak, különösen a tanonciskola leány növendékeinek, Demeter Olga igazgatónőnek, a Virginia Horvath-leányiskolának, Csáby Ilma igazgatónőnek, valamint annak a jószívű emberbarátnak, aki 70 méter vásznat ajándékozott az egyesületnek.

— A nyugdíjasok egyesületének felhívása. A vasuti nyugdíjasok arcképes igazolványait adják át szombaton és vasárnap délután az egyesület helyiségében, hogy azokat 1927. évre érvényesíthessük. Egyben felhívjuk a vasuti nyugdíjasokat, hogy az egyszeri utazásra szóló szabadjegyek a kiállítás napjától 3 hónapig érvényesek. Az elnökség.

— Themas tánc tanító új táncoklónt kezd január 7-én a városligeti kioszkban.

Január 31-ig beváltják a régi 500 lejeseket.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósításának távirata.) A Banca Nationala bucuresti-i központja ma hivatalos hirdetményt bocsátott ki, amelyben közli, hogy ugy a főintézet, mint a fiókok, január 31-ikéig beváltják a régi típusú 500 lejes bankjegyeket. A beváltási terminust tehát, amely december 31-én lejárt, egy hónappal meghosszabbították.

Egy pesti gabonabizománys milliárdos családja.

Az aradi Kornis-céget, egy timisoarai (temesvári) bankot és számos hitelezőjét súlyosan megkárosította Hajdu Zsigmond.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) A főkapitányságon ma előzetes letartóztatásba helyezték Hajdu Zsigmond gabonabizománysot, a budapesti árutőzsde közismert alakját, aki ellen kilenc feljelentést tettek. Hajdu Zsigmond cége már huszéves és igen ismert Arad és Temes megyében, miután itt vásárolta össze a gabonát és lisztet, amelyet Osehszlovákiába szállított. Amikor a cseh kormány magas vámokat léptetett életbe, Hajdunak körülbelül három milliárd korona értékű gabonája feküdt a cseh vasúti állomásokon. A vámmentés körülbelül 900 millió korona kárt okozott Hajdunak. Ez volt az első érzékeny csapás, amely érte, azonban ennek dacára Hajdu továbbra is fenntartotta az összeköttetést a temesi és aradmegyei buzaexportőrökkel. A fizetésekkel azonban csakhamar fennakadt. — Többek között az aradi Kornis-céggel szemben fennálló tartozását kellett volna megfizetnie, azonban az ígért csekkek helyett csak bönökat adott. Hajdu Zsigmond ellen már hat hónappal ezelőtt is befutottak feljelentések, azonban ezek oly kis összegről szóltak, hogy kíméleti időt kapott.

Most azonban váratlanul megérkezett Budapestre a temesvári Schwäbische Bank igazgatója, Reiser Ferenc, aki a rendőrségen előadta, hogy Hajdu körülbelül 400 millió koronával károsította meg. Enre azután letartóztatták. Jelenleg kilenc feljelentés van ellene, a temesvári bank 400 millió korona, Kornis aradi cég 31.000 cseh korona, amelyből mindössze hatezer koronát fizetett, azonkívül több magyarországi hitelező is beállt a feljelentők sorába. Összesen 1 milliárd 800 millió koronáról van szó, amelyre nincsen semmiféle fedezet. A letartóztatás nagy feltűnést keltett, mivel Hajdu a tőzsde egyik tekintélyes tagja.

Lapzártakor érkezett távirat szerint a vizsgálóbíró a nagy család ügyében letartóztatott Hajdu Zsigmond gabonakereskedő szabaddábra helyezését elrendelte és utasította a panaszosokat, hogy a polgári bírósághoz forduljanak.

— Cirkuszhercegnő kottát Kerpelnél.

Méregkeverő gyógyszerész.

Mérget adott gyógyszer helyett egy patikus, s rádió figyelmeztették erre az áldozatot.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Londonból írja a New-York Herald munkatársa: Szokatlan mérgezési eset tartja Szilveszter óta izgalomban a szigetország más-különbben ismeretesen kedélyes népét. Rádiók és telefonok adják le a rendőrség vészirét, a mely a következőképen szól:

„Minden péntek délután elkészített orvoságnál nagy ovatosság tanusítandó. Azt az orvosságot, amelyet Mrs. Penn számára készítettek Rushy birminghami gyógyszerésznél délután 2 és 3 óra között, semmi körülmények közt nem szabad bevenni. Halálos méreg. Aki beveszi, meghal.”

Ezt a figyelmeztetést a múlt hét péntekje óta naponta négyszer-ötször közreadják, mind eddig azonban eredmény nélkül, mert sem a titokzatos Mrs. Penn, sem a hozzátartozói nem jelentkeznek. A különös hírdetésnek, illetve figyelmeztetésnek érdekes előzményei vannak. Pénteken délután Rushy gyógyszerésznél jelentkezett egy fiatalember. Receptet adott át, amely 12 drb. egynegyed uncianyi sztrichninről szólt. A gyógyszerész elkészítette a gyógyszert, a fiatalember eltávozott. Néhány pillanat múlva a gyógyszerész kétségbeesetten felkiáltott:

— Istenem, mit tettem.

És már rohant is ki a patikából, ordítani, hadonászni kezdett:

— Hé, halló, halló!... Ember... Jöjjön vizsgálja... Ha istent ismer!

Minden hiába, a fiatalember eltűnt, a gyógyszerész pedig egész magánkívül panaszkolt:

— Elővesztettem az adagot, nem egy, egyenved, hanem egyenved adagot adtam.

Elpusztul mindenki, aki azt beveszi. Istenem, mit tegyek?

Elővették a receptet, arról azonban csak az volt megállapítható, hogy az orvosság valami Mrs. Penn számára készült. De Birminghamban valami harminc Mrs. Penn lakik. — A gyógyszerész már végső elkeseredésében öngyilkosságot akart követni, amikor megjelent a rendőr s nagy bölcsen betelefonált a központi rádiófeladóállomásra, valamint a te-

Megfogták a rablógyilkos aradi bérkocsist.

Megkerült a glogováci mészáros merénylője. — Hogyan történt a véres rablótámadás.

(Arad, január 4.) Szilveszter éjszakáját követő hajnalon Arad közelében megtámadták és kirabolták Triff Simon glogováci mészáros-mestert. A mészárosmester támadója súlyos vasdarabbal fejbeütötte és zsebkésével mély sebet ejtett nyakán. A rablógyilkossági kísérlet olyan rejtélyesnek látszó módon történt, hogy az aradi rendőrség az első percekben szinte tehetetlenül állott a különös esettel szemben. Ma délután azonban világosság derült az egész ügyre és a rendőrségnek sikerült a rablógyilkossági kísérlet tettesét letartóztatni. A rendkívül érdekes és fantasztikus bűnügyi regénybe illő eset előzményei a következők:

A tragikus szilveszter-est.

Triff Simon családjával az ujmicalai Szilágyi-féle vendéglőben töltötte az éjszakát. Családja tízenkét óra után hazatért Glogovára, ő azonban barátaival tovább mulatott. Hajnalban három órakor Schrit Béla micalacai mészárossal elhatározták, hogy hazatérnek. Kimentek a vendéglőből és épen arra jött egy bérkocsi. Mindketten felültek és néhány perc múlva Schrit a lakásánál leszállott és egyedül hagyta a kocsiban Triff Simont. A különös eset további részletét Triff Simon már csak az aradi kórház sebészeti osztályán beszélhette el a rendőrség kiküldött nyomozója előtt.

Titokzatos merénylet.

A mészárosmester vallomása szerint, alig hagyták el Micalaca határát, valaki úgy fejbevágtta egy vasdarabbal, hogy elveszítette eszméletét. Amikor magához tért, érezte, hogy dermesztő hideg vízben fekszik. Felugrott és a homályban látta, hogy a Maros sekély vizében van. Kirohant a partra és segítségért kiáltott. A törvényszék egy börtönőre meghallotta a segélykiáltást, odasietett és a súlyosan sebesült embert betámogatta a törvényszék épületébe. Azonnal mentőkért telefonáltak, akik beszállították Triff Simont a kórházba. Ott megállapították, hogy a fején szenvedett ütésen kívül mély szurt seb van a nyakán is. A rendőrség által felvett jegyzőkönyv, amelyet Triff Simon diktált be, olyan kérdést hagyott nyitva, amely az első pillanatban nagyon megnehezítette a nyomozást. Arra a kérdésre nem tudott válaszolni Triff Simon, hogy miképen került a micalacai országról Arad belvárosába, a törvényszék közvetlen közelébe, a Marosba. Erre a kérdésre a ma délutáni nyomozás adta meg a választ.

Veresik a bérkocsist.

Az aradi rendőrprefektúra Balán és Hara Todor komiszárokat bízta meg a titokzatos ügy nyomozásával. Elsősorban az a feltevés állott fenn, hogy a rablómerényletet a bérkocsi bűntársai követték el, akik elrabolták a halottnak hitt Triff Simon zsebkésből tárcáját, a melyben harmincötezer lej készpénz volt. A nyomozók nem tudtak pontos személyleírást kapni a bérkocsisról, akit először fiatal, később középkorú embernek mondtak. A bérkocsi lovára sem emlékezett Triff. Először úgy hitte, hogy szürke, később barna lóra emlékezett. A két komiszar figyelme a bizonytalan vallomások után arra terjedt ki, hogy melyik aradi bérkocsi járt szilveszter éjszakáján Micalacán? Hat aradi bérkocsist állítottak elő, a kik azon az éjszakán Micalacán jártak, de mindnyájan alibit tudtak igazolni, mert utassal jöttek vissza Aradra. Ezek után a rejtélyes hetedik után kellett nyomozni, aki utast vitt Mi-

lencközpontra s félóra múlva már százkilométeres körzetben figyelmeztette a vészir az a bizonyos Mrs. Penn asszonyságot a halálos veszedelemre. — Miután azonban eddig semmiféle válasz nem érkezett, a londoni rendőrség előkészületet tett, hogy abban a pillanatban, amikor értesül az esetleges katasztrófáról, nyomban letartóztassa a szerencsétlen gyógyszerészt, akit egyébként megfigyelés alatt tartanak.

calacára és nem hozott vissza senkit. Egész délelőtt folyt a nyomozás Micalacán és sikerült megtudni, hogy hajnalban két órakor Schwarz Endre kereskedő Aradról Micalacára vitette magát. Véletlen szerencse, hogy Schwarz Endre csaknem pontos személyleírást tudott adni a bérkocsisról. A számot nem tudta biztosan; úgy emlékezett, vagy 130, vagy 136. Az adott személyleírás alapján a 130-as számú bérkocsi Ludig-telepi lakására mentek el a nyomozó rendőrkomiszárok.

Ellojják a merénylőt.

Milinkovics György, a 130. számú bérkocsi otthon tartózkodott és a legnagyobb rémulatot árulta el, amikor a két komiszárt megpillantotta. Azonnal vallatásra fogták, a bérkocsi azonban tagadott. Azt állította, hogy nem járt Micalacán szilveszterkor. Szembesítették Schwarz Endrével, aki ráismert benne arra a kocsisra, aki őt hazavitte. Az ügyészség engedélyével házkutatást tartottak Milinkovics lakásán és huszonnégy ezer lejt találtak egy rejtett helyen. Azonkívül több véres rongyot és egy véres zsebkendőt is találtak, a bérkocsin pedig látszott, hogy frissen van lemosva és egyik sarkában vérfoltot találtak. A bizonyítékok sulya alatt Milinkovics György beismerte, hogy a rablógyilkos merényletet ő követte el. Összekötözve szállították a rendőrségre, ahol ma délután megkezdődött kihallgatása. A bérkocsi töredelmesen beismert mindent és megdöbbenő nyugalommal beszélt el a véres éjszaka részleteit és a legteljesebb pontossággal mondotta jegyzőkönyvbe vadállatias kegyetlenséggel végrehajtott cselekedeteit.

Hogy történt a rablótámadás.

Elbeszélte, hogy Uj- és O-Micalaca között járt kocsijával, amelyben Triff Simon ült, a mikor vendége felállt és feléje hajolt.

— Hajtson gyorsabban — szólta neki.

A kocsi erre felkapott egy előre elkészített nagy csavarkulcsot és azzal fejbevágtta Triff Simont. A szerencsétlen ember hangtalanul hanyatlott hátra a kocsiban. Milinkovics megállította a kocsit és a mozdulatlan ember felé hajolt. Nem hallotta, hogy lélegzik és meg volt győződve arról, hogy halott. De hogy biztosítsa magát, előrántotta zsebkését és nyakába szurt az eszméletlen embernek. Ezután megfordította kocsiját és Arad felé hajtott. Itt befordult a str. Mos-Ajun (Szél)-uccába és egyenesen a Maros partjára hajtott. Ott kivette a mozdulatlan testet a kocsiból, tárcáját magához vette és bedobta Triff Simont a vízbe. Koromsötét volt és nem látta, hogy a Marosnak egy kis öbölzerű sekély vizébe dobták a testet és abban a hitben, hogy az ár elvitte a hullát, egyenesen hazahajtott. A tárcában harmincötezer lej volt és a pénz egyrészből deszkákat vásárolt, hogy kerítést csináljon ujonnan épített háza körül. Vallomása szerint bűntársa nem volt és a tettest egyedül követte el. Triff Simont az aradi kórházban ápolják. Sérülései súlyosak, de nem életveszélyesek.

Aláírják a konkordátumot.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) A Cuvantul szerint diplomáciai és kormánykörök határozottan állítják, hogy a konkordátum a legrovidebb időn belül aláírásra kerül. Penescu vatikáni követ utasítást kapott a még szükséges formák elkészítésére.

KÖZGAZDASÁG.

Gazdasági háború Ausztria és a dunai államok között.

Thaler osztrák mezőgazdasági miniszter merényletre készül Magyarország, Jugoszlávia, Románia és Lengyelország ellen. — Veszélyben Ausztria kereskedelmi szerződése az utódállamokkal. — Gabona-monopólium és az állatbevitel korlátozása: az osztrák parasztok követelése.

(Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) Bármennyire is eltérjenek a vélemények Ausztria gazdaságpolitikájáról, azt mindenki elismeri, hogy Ausztria kormánya a legsúlyosabb krízis idején is kitartott a gazdasági liberalizmus elve mellett és a lehetőség szerint a szabadkereskedelem szellemében kötötte szerződéseit. Annál nagyobb meglepetést fog kelteni most az az értesülésünk, hogy az osztrák parasztok pressziója alatt az osztrák kormány olyan intézkedésekre készül, amelyek valóságos

gazdasági merényletet jelentenek a mezőgazdasági terméket exportáló Magyarország, Jugoszlávia, Románia és Lengyelország ellen.

Ma az osztrák kormány és a koalícióban levő keresztényszocialista és nagynémet parlamenti többség valóban végrehajtja a tervezett intézkedéseket, úgy ez a tény az érvényben levő magyar, jugoszláv és lengyel tarifális egyezmények, valamint a Romániával fennálló kedvezményes megállapodás feibomlását jelentené és a január 8-án kezdődő, új kereskedelmi egyezmény létesítését célzó csehszlovák-osztrák tárgyalások eredménye is felette kétséges, mivel — habár Csehszlovákia agráriusainak érdekei az osztrák piacon nem olyan jelentősek, mint az említett többi utódállamoké — a prágai kormány, amelyet a cseh agrárpart vezet, sem tűrheti az osztrák kormány tervének megvalósítását, amelyekre még a világháború után fellángolt gazdasági nacionalizmus és elzárkózás éveiben sem találunk példát.

Az osztrák kormány elzárkózási tervei mögött Thaler András mezőgazdasági miniszter, tiroli kisgazda áll. Thaler fejébe vette, hogy Ausztriában megvalósítja a gabonamonopóliumot az osztrák parasztok érdekében. A világháború alatt Svájc volt kénytelen bevezetni a gabona-monopólium intézményét, de ezt a teljesen idejét multá és felesleges rendelkezést az elmúlt ősszel megejtett népszavazás megszüntette. Thaler most Ausztriában akarja megvalósítani, mivel azonban az osztrák kormány egyelőre a Népszövetségtől való féltelmében óvakodik újat huzni a szomszédos agrárállamokkal, Thaler miniszter az átmenet idejére meg szeretné tiltani a liszt behozatalát és a mezőgazdasági importot a feldolgozatlan, örökletlen nyerstermékekre akarja korlátozni. Ez a terv a szomszédos utódállamok malom-iparának súlyos sérelmét jelentené. Emelkezetes, hogy az osztrák kormány már a tavalyi jugoszláv és magyar kereskedelmi tárgyalások során igyekezett a liszt-bevitel ele akadályokat gördíteni, Belgrád és Budapest azonban erősen ellene szegültek ennek a tervnek és az Ausztriával való kereskedelmi szerződéseket csak akkor írták alá, amikor az osztrák kormány elejtette ezt a követelést. Kétségtelen, hogy Thaler

miniszter terve most hasonló tiltakozást és ellenállást fog kiváltani és könnyen gazdasági háborúba sodorhatja Ausztriát az összes többi utódállamokkal. Kétségtelen, hogy ennek a gazdasági háborúnak kárát Ausztria fogja látni.

Thaler miniszter másik terve az, hogy az állatbevitelt korlátozza aszerint, hogy szükség van-e valamelyik hónapban Ausztriának élőállatokra, avagy sem? Ezt úgy akarja megoldani, hogy azokban a hónapokban, amikor Ausztriának nincsen szüksége külföldi behozatalra, illetőleg, amikor az import sértene az osztrák agráriusok érdekeit, az osztrák állategészségügyi hatóságok megállapítanak a sertés- és marhavészt Magyarországon, Jugoszláviában, Romániában és Lengyelországban és egészségügyi okokból elrendelnék a behozatali tilalmat. Szóval a hatósági állatorvosokat Thaler miniszter az osztrák parasztok diktatúrája alá akarja helyezni.

Zürichben 2.72.50, Párisban 13.25 a lej

Helyi valutaárak. (Január hó 4.)

Kifizetések: Berlin 45.90, Amsterdam 77.20, Newyork 192, London 935, Páris 7.72, Milánó 8.74, Prága 5.71, Budapest 33.75, Zágráb 3.40, Bécs 27.15, Zürich 37.20 — Zru: Márka 45, dollár 192, francia frank 7.70, olasz lira 8.70, cseh korona 5.70, magyar korona 33.70, dinár 3.40, osztrák schilling 27, svájci frank 37. — Pénz: Márka 44, dollár 190.50, francia frank 7.20, olasz lira 8, cseh korona 5.50, magyar korona 32.80, dinár 3.20, osztrák schilling 26, svájci frank 36.50. — Irányzat: üzlettel.

Zürichi tőzsdenyitás. (Január hó 4.)

Berlin 123.10, Amsterdam 207.20, Newyork 518, London 2514.50, Páris 20.47.50, Milánó 23.30, Prága 15.32.50, Budapest 90.62.50, Belgrád 9.12.50, Bucuresti 2.72.25, Varsó 55.50, Bécs 73.10.

Zürichi tőzsdézárás. (Január hó 4.)

Berlin 123.15, Amsterdam 207.30, Newyork 518, London 2514.50, Páris 20.47.50, Milánó 23.25, Prága 15.34, Budapest 90.65, Belgrád 9.12.50, Bucuresti 2.72.50, Varsó 57.50, Bécs 73.05.

Bucuresti-i tőzsdézárás. (Január hó 4.)

Devizák: Páris 7.51, Berlin 45.30, London 923, Newyork 192, Milánó 8.58, Zürich 36.75, Bécs 26.85, Prága 5.64. — Valuták: Napoleon 760, márka 45, leva 1.38, török lira 0.90, angol font 920, francia frank 7.80, svájci frank 36, olasz lira 8.70, drachma 2.20, dinár 3.30, dollár 191.50, lengyel zloty 22, osztrák schilling 27.50 magyar korona 27.50, cseh korona 5.60.

— Megesapant az ajánlott-levélforgalom

Aradon. Négy nap óta van életben az új postatarifa, amely átlagban mintegy százszázalékos emelkedést zúdít a publikum nyakába, de előrelátható és várt hatásai máris észlelhetők. Ha ma bemegy valaki a főpostára, hogy feladjon egy ajánlott levelet, a bejáratnál meglepetésben van része, pang az üzlet, nincs jelentkező,

a hölgyekkel nyugodtan társaloghat az ember a hivatalos ablakon keresztül, alig zavarja meg valaki, holott ez előtt sorba kellett állni és legalább 10 perc is eltelt, míg hozzájutott ahhoz, hogy egy ajánlott-levelet feladjon. Itt, az ajánlott-levélmutatók mutatkozik különben legjobban a tarifaemelés hatása. December végén naponta ezernél több ajánlott-levelet adtak fel az aradi főpostán, ma már csak hat-hétszáz körül mozog a feladott ajánlottak száma, ami annyit jelent, hogy a forgalom egyharmadával megkisebbedett. A távirat-feladásnál és a közönséges levelek kezelési osztályán még nem tapasztalható ennyire a dijemelkedés következménye, ez azonban csak annak tudható be, hogy még mindig benne vagyunk az ünnepekben, amikor a rendesnél fokozottabb a forgalom.

— Aradiak adófelelősségi tárgyalása Temesváron. A temesvári tábla február 4-én az alábbi aradi kereskedők adófelelősségi ügyét tárgyalja: Hegedüs Gyula, Hegedüs és Goldmann, Márkus és Schreiber Hugó, Csaba János és Kohn Lajos.

— A drágaság indexe. Bucurestiből jelentik: Az Argus decemberi index-száma 53.42. szerese az 1916. évének és 2.5 százalékkal magasabb a novemberinél.

— Adóvallomások beadása. Az aradi pénzügyigazgatóság tudomására hozza az összes adózó polgároknak, hogy az egyenesadó-törvény értelmében január havában mindenki köteles beadni adóvallomását az illetékes adóhivatalnál és pedig az összes 1926. évben nyert, vagy öt illető föld, ház, kereskedelem, ipari, szellemi, tőke, járadék, fizetés, nyugdíj és más alkalmi keresetekből eredő jövedelmekről. Az összes adózó polgárok felhívtnak a saját érdekükben, hogy a vallomások benyújtását ne halasszák január hó végére; és felkérik, hogy a vallomás beadása alkalmával hozzák magukkal és mutassák be az illetékes adóhivataloknál a legutolsó adófizetésről nyert nyugtát, hogy az adóhivatalnál a vallomástevők szükséges adatai kéznél legyenek. A szükséges vallomási ívek beszerezhetők az I-ső és II-ik számú adóhivataloknál, valamint az összes központi dohánytőzsdékben.

— Cégelhivatali hírek. Az aradi törvényszék cégelhivatala közli, hogy a Barna Testvérek cégből Barna Tibor és Barna István kiléptek. A céget továbbra egyedül Barna Ferenc vezeti. — Az aradi Textilipari r.-t. most nyújtotta be 1925. évi mérlegét. A gyárvállalat tiszta nyeresége 6.885.000 lej volt. Az 1926 június 16-án tartott közgyűlésen a kilépett Totis Rudolf helyett Chirculescu bucuresti-i magánzót választották be az igazgatóságba. — Az aradi ipari felügyelőség engedélyt adott Lipkovics Gyula és Haller Antal aradi lakosoknak, hogy a Str. Marasesti (Kossuth-utca) 12. szám alatt „Union” elnevezés alatt gombgyárat létesítsenek. — Az aradi cégelhivatal elkészült a múlt évi statisztikával, amely szerint az elmúlt évben 29 egyéni, 37 társasceget jegyeztek be, 8 egyéni és 10 társasceget törölttek. 13 kereskedelmi csődöt indítottak. A kényszerigezységeket minden esetben teljesen befejezték. Az elmúlt évben összesen 426 ügyirat érkezett be.

Mielőtt butort vásárol, tekintse meg
Bruckner butorgyár raktárát Arad,
Száde Ghiba Birta No. 16
Cég. tulajdonos: **VAJNA ADOLF.**

Az aradi APOLLOBAN csütörtöktől

GOETHE remekműve után készült filmszenzáció:

A VASKEZÜ EMBER.

Főszerepben:

PAUL HARTMANN és ERNA MORENA.

Az előadások csütörtökön 3, 1/2, 5, 6, 1/2, 8 és 9 órakor kezdődnek.

M o z i.

xx. Klasszikus filmregény csodálatos jelenetei megregnek le csütörtökön az aradi Apolló mozgósínház nézőközönsége előtt. A világirodalom egyik legnagyobb alkotójának, Goethenak remekműve nyomán Vaskezü ember cím alatt elkészítették az ideig grandiózus filmjét, melyben a mozi legnagyobb művésze: Erna Morena, Olaf Fjord kaptak vezetés szerepet.

xx. Erdély történelméből ragadt ki meghatározó jelentőségű történetet Pierre Benoit-ahhoz a filmregényéhez, melyet Éjféli őrárat címen csütörtöktől vetít az aradi Uránia. Windischgrätz herceg erdélyi kastélyában kezdődik a cselekmény. A kép érdekességét emeli, hogy a felvételek nagyrésze Erdélyben készült és Brassó környékét, a Prahova romantikában gazdag völgyét nagyszerűen adja vissza.

xx. Csütörtök délelőtt mindenki ott lesz az aradi Apolló mozgósínház érdekes filminéjén. Lucian Albertini legnagyobb filmje, Páris királya kerül vetítésre 5, 10 és 15 lejés helyárok mellett.

Megtagadott grófi feleség.

Gróf Károlyi György nem fizeti kórházban ápolt elvált feleségének tartásdíját.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) Magyarország előkelő társadalmi köreit élénken foglalkoztatja a „Nemzeti Kaszinó” tagjaihoz intézett bírósági letiltás, melynek értelmében gróf Károlyi György esetleges követeléseit ne fizessék ki a grófnak, hanem helyezték bírói letétbe gróf Károlyi Györgyné szül. Frank Boriska javára.

Gróf Károlyi Györgyné még a háboru előtt tartási pert indított elvált férje ellen, a pert meg is nyerte, a magyar valuta leromlásakor pedig újabb pert indított a tartásdíj valorizálása iránt. A gróf nem akarta valorizált értékben fizetni a bíróság által megállapított havi tartásdíjat és ragaszkodott ahhoz, hogy hónaponként mindössze százezer koronát fizessen. A törvényszék helyt adott a valorizációs keresetnek és

havi négymillió koronát ítél meg a színésznőből lett grófné javára

s egyúttal arra is kötelezte gróf Károlyi Györgyöt, hogy feleségének kórházi ápolási költségeit is térítse meg. A Kuria ebben az ügyben új tárgyalást rendelt el, meghagyván a törvényszéknek, hogy tanúkihallgatásokkal és egyéb bizonyítékokkal tisztázza gróf Károlyi György vagyoni helyzetét. A gróf ugyanis azal érvelt a főbíróságok előtt, hogy ő

teljesen vagyontalan, szegény ember, minden jövedelemforrás nélkül áll és kizáróan rokoni támogatásból él.

Ez az elszegényedés úgy állott elő, hogy jelentős családi öröklött vagyonát nővérére és édesanyjára átruházta. Ezzel szemben Frank Boriska jogi képviselője, dr. Polónyi Dezső ügyvéd arra hivatkozott, hogy gróf Károlyi György teljes kényelemben nagyuri életet folytat; állandóan a Nemzeti Kaszinóba jár és

olyan fényűző módon él, hogy ezt csak nagy jövedelemforrás mellett engedheti meg magának.

Most folyi le ebben az ügyben a törvényszék előtt a Kuria által elrendelt póttárgyalás, amelyen szóba került, hogy a grófné teljesen elhagyatottan, nagy nyomorban élt és Károlyi György gróf még akkor sem volt hajlandó fizetni, amikor a felesége a kórházba került. — Frank Boriska ugyanis eltörte a lábát s hónapokon keresztül állott kórházi ápolás alatt. A mikor a bíróság valorizálta a tartásdíj összegét, Károlyi még mindig nem fizetett, úgy, hogy az asszony képviselőjében végrehajtást foganatosítottak ellene. Gróf Károlyi Györgynek tényleg nincsen közvetlenül végrehajtás alá vonható és lefoglalható vagyona, de az eljárás mégis eredményre vezetett, mert Frank Boriska ügyvédje a végrehajtóval tiltó rendelkezvényeket küldetett a Nemzeti Kaszinó egyik-másik alkalmazottjához, sőt a Nemzeti Kaszinó több tagjához is. A rendelkezvény úgy szólt, hogy a grófnak semmiféle követelését kifizetni nem szabad, hanem, ha van ilyen követelése, azt bírói letétbe kell helyezni.

A gróf ügyvédje a végrehajtásnak ilyen módon való foganatosítása után

sietve jelentkezett és a lejárt tartásdíjrésztleteket hiánytalanul klegyenlítettte.

A törvényszék egyébként elrendelte a gróf anyagi viszonyainak teljes földelését és legközelebb eskü alatt kihallgatják ebben a kérdésben özvegy gróf Károlyi Istvánnét, valamint gróf Károlyi Gyulánét, született gróf Károlyi Melindát is.

Megbukott

az első asszony-miniszter.

A dán kormány volt a szinikultúráért. — Szociálista agitátorok a bársonyszékben.

(Az Aradi Közlöny berlini tudósítójától.) A nőemancipáció első érdemleges diadalát Dániában aratta, ahol három év előtt már a miniszteri bársonyszék is megnyílt a női nem számára és Nina Bang átvette a kultuszminiszteri tárcát.

Három éven át vezette a világ első miniszternője a dán közoktatás ügyeit s a dán sajtó most, távozása alkalmából hosszasan foglalkozik az első miniszterviselt asszony-politikussal. Nina Bang özvegyasszony, aki a napokban múlt hatvan éves. Férje ismert ezvire volt a dán szociáldemokrata-pártnak, lányuk ma diákasszony. Bangné a tanítónői pályára lépett, később munkatársa lett a „Socialdemokraten” című napilapnak. Publicisztikai működése csakhamar mandátumhoz is juttatta. Így került utóbb a Stauning-kormányhoz a kultuszminiszterium élére. Új és asszonyok számára szokatlan hivatalában főleg a dán nemzeti múzeumnak viselte gondját, amelynek nagyszerű néprajzi és történelmi kincsei a régi trónörökös palota sötét zugában húzódtak meg. Bang asszony mindenképpen segíteni akart a bajon és több kalandos terv után végre is abban állapodott meg, hogy a múzeumot a régi citadellában helyezze el. Mivel azonban a Stauning-kormány pacifisztikus terveit egyelőre ad acta tették, a citadella is megmaradt a katonaság kezén és a múzeum egyelőre tovább szorong szűkös otthonában.

Nina Bang kulturpolitikájának egyik sarkalatos pillére a színházi kultúra volt. Melegen fölkarolta az ifjúsági színház-egyesület terveit, hogy az ifjúságot színházlátogatáshoz szoktassa és nagy feltűnést keltett, amikor néhány jó színmű főpróbáira az iskolákat meghívta. A dán sajtó természetesen sokat élcelődött az első miniszternővel, ami azonban nem annyira a politizáló asszonynak, mint inkább a fanatikus szociáldemokrata agitátornőnek szólt. Megesett vele, hogy amikor egy ünnepi sziniekedáson a nemzeti himnusz akkordjai csendültek fel és Nina Bang szomszédja, a Stauning-kormány egyik minisztere fölállott, a szociáldemokrácia apostolnője kabátjánál fogva rántotta vissza. Egyébként nem hagyott maga után kellemetlen emlékeket, hivatalos tisztét buzgalommal látta el úgy, hogy az új, tisztán polgári kormány megalakulásakor is komolyan kombinációba vettek egy új asszony-minisztert.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

Arat a halál Aradon.

Születés, halál, házasság 1926-ban.

(Arad, január 4.) Az év végeztével, mint szokás, az aradi városi orvosi hivatal összeállítja az elmúlt évi statisztikát a halálozásokról, születésekről és házasságokról. A statisztika igen érdekes adatokat tartalmaz, amennyiben kimutatja, hogy az elmúlt évben kevesebb házasság történt, mint 1925-ben és a születések száma emelkedett ugyan, de ugyanolyan arányban emelkedett a halálozások száma is.

Az elmúlt évben 471 házasságot jegyeztek az aradi anyakönyvbe, míg 1925-ben 532 volt a házasságok száma. A születéseknél 1926-ban 965 születést jegyez meg a statisztika, míg 1925-ben csak 905 születés volt. Ezt az arányt azonban behozza a másik rubrika: 1926-ban 1185 haláleset történt Aradon, míg 1925-ben csak 1032 eset. Nincs tehát mit nagyon örvezni, mert amilyen arányban emelkednek a születések, ugyanolyan arányban arat a kéllehetetlen kaszás is. A számadatokból megállapíthatjuk még azt a szomorú tény is, hogy 1926-ban 80 halálesettel több történt, mint születés, így Arad lakossága évről-évre lassankint csökken.

Letörték a brazilai forradalmat

A kormánycsapatok megsemmisítették a felkelőket ezredet. — Több tartományban megszűnt az ostromállapot.

(Az Aradi Közlöny távirati jelentése.) A Times legutóbbi száma arról számol be, hogy a brazilai forradalmárok tegnap döntő vereséget szenvedtek a kormánycsapatoktól, amelyek többszörös pergőtűz után koncentrikus támadással előrenyomultak. A felkelőket váratlanul érte a súlyos vereség, annál is inkább, mivel több helyőrség hozzájuk csatlakozott és már bizonyosra vették, hogy a tartományt független köztársasággá kiálthatják ki. A forradalmárok a brazilai alkotmány lényeges megváltoztatását és a titkos szavazás bevezetését követelik. Brazília Délamerika egyetlen tartománya, ahol még nyílt szavazás van.

Londonból táviratozzák: A brazilai kormánycsapatok döntő győzelmet arattak, a Rio Grande de Sul tartomány lázadói felett. A forradalmárok az egész vonalon visszavonulásban vannak. Egyrészüket a kormánycsapatok egészen az uruguayi határig üldözték, ahol az uruguayi határőrség több mint kétezer brazilait fegyverzett le határátlépés miatt. A kormány a győzelem után több tartományban megszüntette az ostromállapotot.

Az aradi Apolloban

csütörtökön délelőtt

11 órakor

5., 10. — és 15. — lejes helyárrakkal

NAGY MATINE

BEMUTATVA

Páris királya

Luciano Albertinivel.

NYILTÉR.

E rovat alatt közlöttékér nem vállalunk felelősséget.

Uj bodega Aradon!

A napokban nyílt meg Aradon, a Str. Moisa N. csara (Petőfi-utca) 2. sz. alatt a modernül berendezett

Bodega Patria,

amely máris a legjobb közönség találkozóhelye. Kifűzők, szeceni felvágottak, erdélyi tejtermékek

Az aradi Urániában csütörtöktől

PIERRE BENOIT
regénye után

Az éjféli őrjárat.

Főszerepben:

Raquel Meller és Vladimir Gajdorov.

A film főérdekessége, hogy a felvételek nagyrésze Erdélyben készült.

Az előadások csütörtökön 3, 1/2 5, 6, 1/2 8, és 9 órakor kezdődnek.

VIZUMOK követségeknél
Ülőhelyszabítások, C.F.R. bérletek

!! Künstler-vizumiroda !!
Arad, Bul. Reg. Maria 22. :: TELEFON: 86. :: Dacia szállóval szemben.

Bármily ügyet vagy meg-
bizást pontosan elintézt.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Figyelem! az apróhirdetésekről: Az apróhirdetések díját az alábbiak szerint számítjuk. — Minden szó
hirdetése: Arad, hétköznap 4 lej, — bors, vasárnap 5 lej. — Vasárnapon 6 lej, illetve 10 lej. — A vas-
árnapon 6 lej, illetve 10 lej. — Hirdetéseket d. n. 5 óráig vesztünk fel. — Az
apróhirdetéseket a közlő kiadja. — A legkisebb hirdetés Arad 10 szög hétköznap 40 lej, vasárnap 50 lej.
A kiadónak fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetést visszavetse, amelyik tartalmában
bármelyik alábbiakban nem felel meg, az minden egyes esetben megváltoztatása, illetve helyesbítése.
*** * * * * Hirdetéseket telefonon utján is feladhatók, telefon szám: 151. * * * * *

Alkalmazás.

HAZVEZETŐNÖT keresek románul be-
széltő, gyermekszerető, tiszta, szorgalm-
mas főzítendő nő. Cím az Aradi Köz-
löny kiadójában. 165

12-13 ÉVES KIFUTÓ LEANY azonnal
felvétetik. Arad, Str. Consistoriului 12.
(Baltvány-u.) I. em. jobb.) 1000

IRODAI teendőkhöz jártas magyar, né-
met gépírókísérőket azonnal beléptetve
keres műszaki cég. — Irásbeli ajánlatok
Schullinger Andor céghez Arad, Nádor-
uca küldendők. 10399

HIRDETÉSSZERZÉSBEN jártas férfit,
esetleg nőt keresünk. Cím az Aradi Köz-
löny kiadójában. 51

LAMMERT és HARTMANN bálakra és
házi mulatságokra Jazz-band zenét vállal-
nak. Meghívások Lammert, Arad, Strada
Strolescu (Teleky-u.) 28. alá kéretnek. 168

KERESK főzni tudó mindenest. Bulv.
Carol (Hrzsébet-körút) 67. Gheorghiu. 10399

JÓLFOZÓ mindenest szakácsnőt keresek.
Szobaleány van. Cím az Aradi Közlöny
kiadóhivatalában. 167

Üzletek.

STR. MOCHONI (Országy-u.) ga-
rage bérbeadó. Bővebbet az Aradi Köz-
löny kiadójában. 171

Vétel és eladás.

SAJÁT termésű tisztánkezelt óbor pa-
lakosva kapható Földes gyógyszerár-
ban. 6876

SZÖNYEÖK, filémunkák, klubgarnitu-
ra, bőrfotelok, festmények, dísz tárgyak,
háló, nappali, ebédlő, leányzóba, szal-
konberendezések, tükörök, asztalok, ebéd-
lámpák, vitrin, ágyak, gyermekszék és
ágy, falitálcák, szervizek, hintaszék, kis
bágyer-gép, szalonsekrety, íróasztalok,
szamovárak, asztalnakeműk, ágyneműk,
szőrmék, férfi ruhák, flu öltönyök, gyer-
mekjátékok, stb. eladók. Salgó, Arad,
Str. Consistoriului 12. (Baltvány-uca)
I. em. jobb. 1000

BIZOMÁNYBA KERESK gyer-
mekjátékokat, dísz tárgyakat, bőrön-
öket, má- és antik tárgyakat, komplett
szobaberendezéseket, szőnyeget, köz-
szaksági cikkeket, férfi ruhaneműt,
egyeb. bútordarabokat stb. Salgó, Arad,
Str. Consistoriului 12. (Baltvány-
u.) I. em. jobb. 1000

Különféle.

MACULATURA PAPIR 5 kgr-os csoma-
gokban kapható az Aradi Közlöny kiadó-
hivatalában. 500

Felhívás!

Az Erdélyi Római Katolikus
Népszövetség

gyűlést tart.

Ezen gyűlésen kato-
likus Testvér! feltétlenül
tartozol megjelenni.

Ha lelkesedél a kato-
likus összetartásért, ha
egyházad, iskolád, csalá-
dod, embertársad sorsa
érdekel, akkor ne mulaszd
el ezen gyűlést.

A gyűlés január hó 6-án
délután 4 órakor lesz a
városháza nagytermében.

Előadók lesznek:
Dr. Parecz Béla, Fischer
Aladár, Szilágyi M. Dózsa

50 lej megtakarítás!

Csak 80 lejbe kerül
havonta ha
előfizeti
az

Aradi Közlöny-t

130.— lejt ad ki, ha lapunkat
példányonként vásárolja.

Legtöbbszörösebbek a
NEUTRODYN
fűtőrendszer

Rádió-készülékek

kaphatók
"ELECTRON"
villamosági vállalatnál
Str. Moșanu (Ferry-u.) I.

ILLITS
"CARLTON"
(volt "BRISTOL")
SZALLODA
BUDAPEST.
IV., Petőfi-tér 6. sz.
Elsőrangú Duna-étterem és -olgári étterem
Sürgönyeim: "CARLTONOTEL"

Nagy bolthelyiség

Arad főterén
Minorita templommal
szemben

1927. május 1-re
kiadó!

Cím az "Aradi Közlöny"
kiadóhivatalában.

Olcsó árak Muzsai-nál Arad

színházal szemben.
Gyapjú öltöny
téli Lei 1750
Double raglan
v. ulster téli Lei 2350
Téli kabát szőrm
és gallérral Lei 2850

Bőrkabát
szőrm bős és gallér Lei 4000
Mérték szerinti szabóság.
Nagy posztó raktár.

No. 977—1926.

PUBLICATIUNE.

Se aduce la cunoștință publică
că în ziua de 22. Ianuarie 1926.
ora 10 d. m. se va ține o licitație
publică pentru procurarea unei
mașini noi de serie conform cu art.
72—82 ale Legii C. P.

Petris, la 23. Dec. 1926.

NOTAR.

Makulatura,

tiszta lappéldányok
csomagolásra,
5 kgr.-os kö-
tegekben

kaphatók az Aradi Köz-
löny kiadóhivatalában.

3 szobás, parket- tás, fürdőszobás

lakást keresek a város köz-
pontjában. Leképést fizetek.
Bővebbet Györffy, Mures' irodájában.

Ha akar

Ön olcsón venni
izléses elsőrendű modern

butort,

akkor járjon el az Arad-
Csanádi Gazdasági Takaré-
pénztár palotájába, a
városházával szemben

december 7-én megayilt
butorraktárunkba,

ahol a legegyszerűbbtől kezdve
a legművésziesebb, legmo-
dernebb butorokat a

legolcsóbb árban

szerkezheti be, mert ott Ön a butort

közvetlen a

termelőktől kapja!

Szíves pártfogást kér:

Societate Cooperative a
Meseriașilor din Arad
producere de mobile
și tâmplărie.

Aradi Iparosok butor- és asz-
talosáru termelő szövetkezete

Arad.

Str. Eminescu 41.
(volt Deák Ferenc-u.)

Ha izléses, modern
és hatásos

hirdetésre

van szüksége, ke-
resse fel a

KÖZLÖNY

kiadóhivatalát.